

SLOVENSKI NAROD

Izjava vseh dan popoldne, izvešča: nedelje in praznike — inserati do 80 peti
vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati peti
vrst a Din 4. Popust po dogovoru, inseratni davek pusebej — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za izvozništvo Din 25.—, Rokopis se ne vračaja.

UREDNISTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Krištofjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strassmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c.
telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65;
podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Deklaracija nove francoske vlade:

„Smo za mir, a ne za vsako ceno“

Francija bo napela vse sile, da prepreči nevarnost nove vojne, toda za obrambo miru in varnosti se ne bo strašila nobenih žrtv — Apel na sloge Francozov

PARIZ, 18. marca. br. Včeraj popoldne se je nova francoska vlada pod vodstvom Leona Bluma predstavila poslanski zbornici in senatu. V poslanski zbornici je vladno deklaracijo prečital minist. pred. Blum, v senatu pa minist. za državno obrambo Daladier. Izjava vlade se glasi:

Znano je, v kakšnih okoliščinah se je sestavila vlada, ki se vam danes predstavlja. Konec preteklega tedna je nastal resen položaj v Evropi. Takrat se je začela tudi miselna kriza. Koristi države so zantevali, da se kriza reši s sestavo čvrste vlade, v kateri bi bile združene vse moči naroda. Prizadevali smo si na vse strani, toda ni se nam posrečilo. Kljub inicijativi strank, ki sediti v parlamentarni večini, kljub nesebičnemu pristanku drugih skupin, kljub neprestanemu insistiranju so skoraj vse opozicijske skupine apel zavrnile. Nato smo sestavili sedanjo vlado, četrto vlado zakonodajne periode, ki ni še niti na polovici. Vlado so sestavili isti politični elementi, kakor prvo vlado sedanje parlamentarne zakonodaje. To vlado sestavlja prav tako kakor prvo vlado ljudska fronta, ki ji je Francija dala zaupnico in ji jo bo dala tudi v bodoče. Toda vlada je odločena, ne zamuditi nobene priložnosti, da ustvari okoliščine, ki bodo privedle do francoskega naroda. Vlada bo zmerom pri-

pravljena ponoviti poskuse, ki so se na žalost izjalovili, in je polna duha, ki je te poskuse narekoval.

Njeno prvo dejanje nam že kaže, katere naloge se ji zde najnujnejše. Podali bomo kratke izjave, ker ni časa za formule, poznejše debate nam bodo pa dale priložnost, da vam v vsaki kategoriji vprašanj damo dopolnilne izjave, ki imate pravico do njih.

Prevzeli smo oblast po dogodkih, ki so vznemirili vse Evrope in ki bi utegnili v njih biti ključnega razvoja položaja. Predvsem moramo gledati, da odpravimo nevarnosti v mednarodnem položaju. Francija si enodušno in strastno želi mir. Kadar gre za evropski mir, je ni pobude, ki je ne bi Francija sama izvršila ali pa nanjo pristala. Prav tako želi Francija zagotoviti svojo popolno neodvisnost, zavarovati svoje življenske interese, zavarovati svoje meje in svoje prometne zveze. Ker jo razmere silijo, bo naša država še bolj pomnožila svojo vojaško moč. Dopolnili programi za oboroževanje se bodo izvršili brez odlaganja. Varčevali ne bomo ne z materialnimi sredstvi, ne z ničimer, da se uredi ta stvar. Uporaba materialnih sredstev produkcije se ima pomnožiti do največje točke, da bo čim več koristi imela od tega ljudska delovna moč. Prizadevali si bomo, da ohranimo zveze prijateljstva in

simpatije, do katerih vidi Francija vzrok za zaupanje vanjo samo in poročilo za mir na svetu. Mir v časti in svobodi, je bilo zmerom načelo Francije. Mednarodna morala in solidarnost bo tudi v bodoče nje no načelo. Zdržištev vseh miroljubnih sil na svetu zaradi kolektivne varnosti, bo slej ko prej njen cilj.

Tudi finančna vprašanja je treba danes gledati z istega vidika, kakor diplomatska in vojna vprašanja. Nimamo namena opustiti prizadevanja za proračunsko ozdravljenje. Predložili vam bomo celo ukrepe, ki jim je namen ta prizadevanja nadaljevati. Ozdravitev francoskega gospodarstva zahteva neko določeno razmerje ne samo med dohodki in izdatki, temveč tudi med produkcijo in porabo, med mezdami in cenami, med uvozom in izvozom, bodisi, da je to razmerje vidno ali nevidno. Prizadevali si bomo na vseh področjih, da se to ravnotežje doseže.

Pred parlamentom bomo nadaljevali diskusijo o osnutkih modernega delovnega zakonika. Predložili bomo parlamentu načrt zakona o ravnotežju proračuna, načrt zakona o pokojnini starih delavcev. Brez odlaganja bomo proučili organizacijo podpiranja družin z večjim številom otrok. Stremili bomo za tem, da pride do končnega izglasovanja zakona, važnega za poljske delavce in male trgovce.

Francoska edinstvo je moč, za katere uredničenje se moramo truditi. Združene levčarske stranke so moč, katere uničenja ne smemo dovoliti, ker je polet ljudskih množic in njihova ljubezen do svobode in volja do pravice morda najdragocenejša dediščina naroda. V tem je temeljni vzrok sestave te vlade. Kot zastopniki večine države mislimo, da imamo pravico apelirati na vse, in da od vseh zahtevamo ne samo enako disciplino in enako prostovoljno pokorščino pred zakoni, temveč tudi enakega duha požrtvovalnosti. Prepričani smo, da nas bo naše delovno ljudstvo razumelo, ker se vse doseže od ljudstva, kadar dobi vtis, da kdo z njim dela za ideal, ki je njegov ideal že več ko pol-druge stoletje. Upamo, da bo naš glas doživel povsod isti odmev. V svoji dolgi zgodovini, je Francija zmerom znala kljub težkočam in nevarnostim ostati velika. In tako bo vnovič pokazala močno in hrabro in vredno same sebe, svoje zgodovine in svoje usode.

Zaupnica vladi

Poslanska zbornica je sprejela deklaracijo vlade z velikim odobravanjem in je z 369 proti 196 glasovom izglasovala vladi Leona Bluma zaupnico.

Litvi ultimatum. Opažajo se tudi ukrepi na meji, ki kažejo na to, da misli Poljska na oboroženo intervencijo. Vlada je imela skoraj vse noč trajajoča posveto-

vanja, davi pa je zunanji minister Beck sprejel francoskega, angleškega, nemškega in ameriškega poslanika in jih informiral o stališču poljske vlade.

Likvidacija Avstrije

Narodna banka je že likvidirana — Železnice pod nemško upravo

DUNAJ, 18. marca. br. Likvidacija Avstrije se izvaja z vso brzino. Po kratkih pogajanjih je bila sedanja najprej likvidirana avstrijska Narodna banka. Včeraj je izšel odlok, po katerem prevzame vse posle dosedanje avstrijske Narodne banke nemška državna banka. Guverner avstrijske narodne banke dr. Kienböck je bil odstavljen, likvidacijo banke pa mora izvršiti dosedanj višegoverner dr. Joas. Vse uradništvo avstrijske Narodne banke prevzame nemška državna banka, zlato in devize avstrijske narodne banke pa so včeraj že prepeljali v Berlin v tresore nemške državne banke, kjer je še dovolj prostora. Tudi avstrijske železnice so že pod nemško upravo.

Hitler je izdal sinoči odlok, s katerim pooblašča finančnega ministra, da deloma ali popolnoma ukine vse plačilne omejitve ter zniža ohranilo ukine carine v prometu med Avstrijo in Nemčijo.

Kaj se dogaja na Dunaju

Dunaj, 18. marca. br. Sprememba režima je izvala v mnogih dunajskih krogih pravcati prevrat. Umrljivost rapidno narašča. Samo zadnja dva dni je bilo objavljenih 60 izrednih smrtnih primerov. Po večini gre za smrt visokih bivših funkcionarjev, ki morajo računati s preganjanjem, glavni kader teh primerov pa tvorijo dunajski židje, ki so dočela onemogočeni. V Avstriji so onemogočeni in gospodarsko uničeni, odhod v inozemstvo pa jim je zabranjen. Najhujše so prizadeti zlasti odvetniki, zdravniki in trgovci. Mnogi židovski trgovci so svoje trgovine enostavno prepustili svojim namestencem. Samo v zadnjih dveh dneh so našli mrtve okrog 60 ljudi. O teh primerih se širijo najrazličnejše vesti in

trdi se, da niso vsi šli prostovoljno v smrt. Pozornost je zbudila tudi sinočnja objava dunajske policije, ki trdi, da so se pojavili lažni hitlerjevci, ki nosijo uniforme SS in SA oddelkov ter vse hišne preiskave, odreja zaplemba in izvršujejo aretacije. Policija napoveduje proti tem elementom najstrožje ukrepe in izraža mnenje, da gre za delo komunistov. Ker je vsa oblast na Dunaju v rokah rajhovskih hitlerjevcev, se zdi to malo verjetno.

Dunaj, 18. marca. A.A. Reuter: Ni mogče dobiti nikakih pojasnil o tem, kje je Schuschnigg. Tudi ni znano, ali ga še zmeraj strazi.

Propaganda dobro deluje

Dunaj, 18. marca. br. V zvezi s plebiscitno propagando razvijajo tudi rajhovska dohodne organizacije živahno delovanje. Prihodnji teden bo poslanih 10.000 avstrijskih narodnih socialistov v Nemčijo. Z desetimi posebnimi vlaki bodo prepotovali vso Nemčijo ter obiskali vsa večja mesta. Strankine organizacije jim pripravljajo posebne sprejeme.

Prav tako so organizirali velikopotezno politično akcijo za siromašne otroke. V prihodnjih poletnih nameravajo 100.000 avstrijskih otrok poslati na počitnice v Nemčijo ter jih razmestiti po raznih krajih. Na večtedenski odhod v Nemčijo bodo povabili tudi zaslužne avstrijske narodno socialistične borce, zlasti one, ki so bili zaprti po koncentracijskih taboriščih ali pa obojeji za zapor.

Po nalogu vrhovnega vodstva stranke bodo razdelili med siromašnejše avstrijske hitlerjevce tudi 25.000 radijskih aparatov, da bodo mogli tako slediti vsakodnevni poročili o razvoju Velike Nemčije.

Pogrešne vesti o aretaciji Slovencev

na Koroškem
Službeno poročilo banske uprave

Jugoslovanski konzulat v Celovcu uradno poroča pod št. 199 z dne 17. t. m., da je bil od Slovencev v Koroški Avstriji aretiran edini Ivan Poljanec, župnik v Škocijanu pri Dobrljavi, in sicer iz razlogov, ki niso v zvezi z njegovim narodnim delovanjem. Niso aretirani zlasti stolni kanonik Valentin Podgorc, župnik v Hodišah Ivan Starc, župnik v Globasnici Sekel, stolni kanonik dr. Rudolf Blüml in urednik »Koroškega Slovenca« Zwitter, kakor so to pogrešno objavili listi. Profesor dr. Franc Tišler je bil priprt samo pol ure, nato pa izpuščen s opravičilom, da se je zgodila pomota.

Iz pisarne kralj. banske uprave v Ljubljani, II. št. 6438, z dne 18. marca 1938.

Manevri ameriškega vojnega brodovja

San Pedro (Kalifornija) 19. marca. Včeraj so se začeli na Tihem oceanu manevri ameriškega brodovja, ki bodo trajali do konca marca. Operacijska plovcevska znaša 12 milijonov kvadratnih milj in se deli na dva glavna dela. Rdeče brodovje je pod poveljstvom admirala Kalbfussa, belo pa pod poveljstvom admirala Tarranta. Prvo operira v glavnem na črti Kalifornija—Havajsko otočje, kjer bo izvršen prvi imaginarni napad. V drugem delu operacij pa bosta oba brodovja izvedli napad na Havajsko otočje.

Politični obzornik

Kdo je bil zaupnik
Franca Ferdinanda?

Zabeležili smo, da je klerikalna »Hrvatska straža« obdržala — baje po italijanski knjigi privatnega tajnika zadnjega avstrijskega cesarja Karla, Poltzer-Hoditz — večeršava Vilderja, da je bil zaupni informator nadvojvode prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Na to drzno, v ničemer utemeljeno podtikanje odgovarja sedaj Vilderjevo glasilo »Nova riječ« in piše: »Na Hrvatskem je bila stranka — stranka prava ali frankovci — ki je vse svoje nade polagala v Franca Ferdinanda, širše vest, da bo on kot cesar odpravil dualistični sistem in uvedel trilateral, to je združil vse hrvatske zemlje na jugu. To stranko je vodil po smrti dr. Franca dr. Aleksander Horvat, ena najbistrejših političnih glav. Ta stranka ni tajila svojih simpatij in nad dr. Franca Ferdinanda. Razen te stranke je bila tu še cela vrsta političnih imen, duhovnikov, politikov, zelo konservativnih in dinastijski vdanih. Razen grofa Kulmerja je živel dr. Vladimir baron Nikolić, o katerem se je vedelo, da bo lasten enega izmed Habsburžanov in da ima ozke zveze z dvorom. Prav glede njegovega zeta (Salvator) so kombinirali, da je določen za nekakega podkralja v Zagrebu... In sedaj pomislite: močnega avstrijskega nadvojvode prestolonaslednika je v svoje olimpijske višine, ko so vsi tekmovali za en njegov nasmeš, — odrinil vse te odlične in javno vane mo osebnosti in si izbral za »edino zaupno osebo za Hrvatsko« urednika protiklerikalnega lista, naprednjaka, ki so bili najizrazitejši apostoli narodnega edinstva Hrvatov in Srbov, člana hrvatsko-srbske koalicije, ki je bila na Dunaju »sumljiva« že s samim svojim imenom!...»

Na ta odgovor Vilderjeve »Nove riječ« je pobožna »Hrvatska straža« modro in previdno umolknila.

Prebivalstvo češkoslovaške

Državni statistični urad v Pragi objavlja uradne podatke o prebivalstvu Češkoslovaške republike koncem leta 1937. Po teh podatkih je štela Češkoslovaška 31. decembra 1937. — 15 milijonov 270.189 prebivalcev. V dvajsetih letih se je število prebivalstva pomnožilo za dobre tri milijone. V istem času se je prebivalstvo Jugoslavije pomnožilo za 4 milijone in znaša sedaj 15 milijonov 440.000 duš. Obe slovenski državi v Mali antanti imata torej skupaj okroglo 31 milijonov prebivalcev. Ako pristejemo k temu še prebivalstvo Bolgarije s 7 milijoni in prebivalstvo Poljske s 35 milijoni, imajo slovanske države skupaj brez Rusije nad 70 milijonov prebivalcev, z Rusijo pa nad 200 milijonov. Vse to veliko število, strnjeno in usmerjeno v določen pravci, predstavlja ogromno moč v svetovnem dogajanju.

Denar iz tujine pomenja nevarnost!

»Večerni češki sloves razpravlja v članku »Pozor na Judeže današnjih dob« o moskovskem procesu proti Buharinu in tovaršem in izvaja med drugim: »V moskovskem procesu najbolj preseneča vprašanje denarja. Najvažnejše je vprašanje: kdo je plačal, komu in zakaj. Po izpovedbah prič in obtožencev samih so denar dajale tuje države. Denar je torej zopet postal sredstvo mednarodne politike: države plačujejo propagando proti drugim državam, države vzdržujejo politične stranke v sosednjih državah. V Rusiji se je to ugotovilo v številnih procesih, v Franciji pri odkritju zarote in zapletitvi orožja tako zvanih »kutarjev«, v Rumuniji po umoru ministrskega predsednika Duke, v Palestini pri zatiranju arabske revolucije itd... Denar iz tujine prinaša vedno nevarnost. Pozor na vse, a nobenega sumničnika, nobenih obdolžitev! Toda ako vidimo kogarkoli, da uganja stvari, ki niso v proseh narodu, ne oziiramo se na lepe besede, v katere jih zavija. Preudarimo, komu bi lahko ta stvar koristila, in bodimo oprezni in čuječi. To ni nobena pretiranost: Kdo bi si mogel misliti, da bo kak Francoz dvajset let po vojni sprejel denar, da bi svojo domovino izročil novemu pustošenju? Kdo bi mogel verjeti, da bi si kdo upil takim dostojanstvenikom, kakor so bili Tuhačevskij, Buharin, Jagoda in Krestinskij ponujati denar za izdajo? In vendar so bili plačani za svojo izdajo? Živimo v časih, ko postaja nemogoče stvari mogoče! V takih časih je naša dolžnost, da se učimo na stvarnih vzgledih!«

Borzna poročila.

Curij, 18. marca. Beograd 10, Pariz 13.55. London 21.63, Newyork 435.75, Bruselj 73.25, Milan 22.915, Amsterdam 240.875, Berlin 174.90, Dunaj 62, Praga 15.24, Varšava 82.20, Bukarešta 3.25.

Mislite v teh dneh na CMD in darujte za njen sklad!

Rusija predlaga sklicanje konference

Anglije, Amerike, Francije in Rusije
Na konferenci naj bi sklenili skupne ukrepe za zaščito malih držav pred napadi

MOSKVA, 18. marca. br. Komisar za zunanje zadeve Litvinov je včeraj povabil k sebi tuje novinarje ter jih obvestil, da je sovjetska vlada predlagala takojšnje sklicanje konference Anglije, Francije, Amerike in Rusije. Na tej konferenci naj bi razpravljali o skupnih ukrepih za primer kakšnega neizvaganega napada na katerokoli državo. Sovjetska vlada smatra, da je to nujno potrebno, ker se je izkazalo, da Društvo narodov ne more v dovoljni meri štiti manjših držav pred napadi velikih, kar jasno dokazuje tudi primer Avstrije. Sedaj je še čas, da se s primernimi ukrepi preprečijo ponovni taki napadi na druge države, na primer na Češkoslovaško, toda kmalo utegne biti prepozno in tedaj je nov svetovni požar neizogiben. Rusija pričakuje od ostalih velesil, da bodo ta njen predlog sprejele ter da bo prišlo tako do močne fronte miru, ki bo mogla in znala štiti mir povsod, kjer bo v nevarnosti.

LONDON, 18. marca. AA. Med svojim obiskom v zunanjem ministrstvu je sovjetski veleposlanik Majski izročil angleški vladi vabilo sovjetske vlade, da naj se skliše sestanek velesil, na katerem bi se naj obravnavala položaj v Evropi. Sedaj proučujejo besedilo tega vabila to-

da že na prvi pogled se vidi, da do tega sestanka ne bo moglo priti. Nasprotno, mislijo celo, da bo vabilo imelo več negativnih kot pa pozitivnih posledic.

PARIZ, 18. marca. AA. Sovjetski predlog ni bil ugodno sprejet v Parizu. Načela, na katerih sloni ta predlog, v Parizu odobravajo, toda sovjetski zunanji ministri ni ničesar predlagal, kako bi mogli priti do sporazuma. Sovjetske namere so važne samo zaradi tega, ker pojasnjujejo stališče sovjetske vlade.

RIM, 18. marca. AA. Pooblaščen krogi izjavljajo, da je korak sovjetske vlade premišljen maneuver, da bi se poslabšal mednarodni položaj.

VARŠAVA, 18. marca. AA. V poljskih krogih so z nezaupanjem sprejeli predlog Litvinova za sestanek velesil. Predlog hoče vpostaviti neko kolektivno obravnavanje dogodkov. Poljska pa je tako delo zmeraj odklanjala.

WASHINGTON, 18. marca. AA. Zunanje ministrstvo še ni prejelo vabila sovjetske vlade. Sicer uradni izjav o tej zadevi še ni, vendar pa se povdaja, da bi tako vabilo moralo priti v poštev samo za evropske države, ker ameriška vlada ne more sodelovati pri razpravah takega značaja.

Preosnova angleške vlade?

Tudi v Angliji se pojavlja stremiljenje po koncentraciji vseh narodnih sil

LONDON, 18. marca. AA. Naraščajoči nemir in strah pred novimi dogodki sta v spodnji zbornici povzročila širjenje vesti o morebitni rekonstrukciji angleške vlade. Tudi listi sodojo, da je sprito mednarodne napetosti nujno potrebna koncentracija. Toda vse to se je zgodilo zaradi tega, ker je Chamberlain odbil izjavo o sedanjih dogodkih v Evropi. Delavska in liberalna stranka, pa tudi del konservativnih poslancev, ki jih vodi Churchill, zahtevajo to izjavo. Res pa je samo to, da je predsednik Chamberlain v zadregi pred izbiro in sicer ali naj poseže v tiste dele Ev-

rope, ki so najbolj vznemirjeni ali pa naj ohrani Anglijo izločeno iz teh težav. Negativnost predsednika vlade pa sloni samo na tem, ker misli, da se ni treba priključiti nobeni izmed teh dveh možnosti. Chamberlain želi samo to, da bi vsi njegovi koraki dosegli zaželjeni cilj, predvsem pa hoče Chamberlain točno izvedeti, kaj mislijo druge velesile. Samo zaradi tega se bo najbrž zgodilo kaj takega, o čemer se širijo vse te vesti. Toda Reuterjev zastopnik je izvedel, da za enkrat še ni misliti na rekonstrukcijo v vladi. Med posameznimi člani vlade tudi ni nikakih nasprotij.

Energična nota Poljske Litvi

Če Litva v določenem roku ne bo dala zadovoljivega odgovora, utegne priti do oboroženega spopada

VARŠAVA, 18. marca. br. Med Poljsko in Litvo je zavladala zaradi ponovnih obmejnih incidentov velika napetost. Poljaki trde, da skušajo Litvini z napadi na poljske obmejne stražnike izvesti mednarodni incident, da bi se zopet polastili Vilne, ki je za mirovnimi pogodbami pripadla Poljski. V poljskih krogih vlada zaradi tega veliko razburjenje. Litvska vlada zavrača krivdo za incident na Poljske in jim očita, da si hočejo prilastiti še drugo litovsko ozem-

lje. Sinoči je bilo v Varšavi v zvezi s tem sporom izdano naslednje uradno poročilo:

Diplomatska nota poljske vlade, ki določa vse pogoje, čijih izvršitev je neobhodno potrebna, da se v bodoče preprečijo incidenti na poljsko-litovski meji in očuva mir, je bila sinoči ob 21. izročena litovski vladi. Poljska vlada pričakuje odgovor v določenem roku.

V varšavskih krogih sklepajo iz tega komunikacija, da je poljska vlada stavila

33 skokov, en sam padec

Še nekaj ugotovitev in pripomb k skokom na veliki skakalnici v Planici

Ljubljana, 18. marca.
V sredo so bili zaključeni poleti na planiški skakalnici, ki bo zlati spet leto dni samovala. Čudovita naprava, ki je bila in je še vedno predmet hudih polemik za in proti, a ima v svetu vedno več prijateljev in zagovornikov je letos zopet dokazala upravičenost svojega obstoja. V dokaz nekaj števil: v torek in sredo je na njej 15 skakačev absolviralo 33 skokov, med katerimi jih je bilo pet nad 100, devet pa nad 90 metrov in vsi so končali razen enega brez padca. Znameniti Avstrijec Bradi je trikrat poletel s svojimi lastni rokavi s skoki po 102, 104 in 107 m. To so res fantastične daljave, vendar kritična točka skakanja se ni prenesla, saj dovoljuje planiška naprava s-oke do 115 ali celo do 120 metrov. V bodoče računamo, da se bomo približali poletu 110 ali najmanj 115 metrov. O tem je pripravljen tudi Bradi, ki je hotel za vsako ceno do zlati doleteti 110 metrov in mu je to le premehtati sneg preprečil. Po svojem uspelem rekordnem skoku na 107 metrov je Bradi pisal domov svoji materi dopislo: Pomisli, skočil 107 metrov in ostal živ! Strašno, ha ha...

Po treningu so se nemški skakači v domu Ilirije razgovarjali z inž. Bloudkom. Soglasno so izjavili, da zdaj razumejo našo borbo za Planico, saj so sami videli in občutili kakšno razliko je med skakalnici FIS in našimi. Doma in na drugih skakalnicah skakači povprečno do 80 metrov in imajo močan pritisk v noze, a na planiški skakalnici skakači od 90 do 100 metrov, a ne čutijo nobenega pritiska in pristajajo z neverjetno lahkoto; zdi se jim kakor bi je pod silo preko doskoka. Tako pravi Wiesemann: »Se je na skoku na 99 metrov videl pri doskoku približno 6 do 7 cm, da pa je to komaj občutil. Kako lahki so polet na planiški skakalnici, je dokazal tudi Bradi pri svojem rekordnem skoku na 107 metrov. Čeprav je po doskoku drvel s silovito brzino po strmini, ni smučal do konca letaka, temveč se je z neverjetno lahkoto obrnil že na sredi in zvelavo vrazil: Wieviel?

Da skoki tudi niso stali posebnih fizičnih naporov na skakače, dokazuje tudi drugi dan treninga. Skakali so samo štirje, oha Avstrija in oha Nemci, ki so izvedli 22 poletov v eni uri. Skakalnica je visoka 180 metrov, na njo vodi 470 stopnic. V prvi uri so se torej skakači vsega skupaj dvignili 900 metrov visoko, kar jih pa ni niti namajno zrušilo. Nasprotno, vse skoke so izvedli nenavada prožno in elegantno, brez padca. Pripomniti je, da so pokazali tudi vsi izredno lep stil in imenitno je zlasti Delakarth, ki najbolj silovito pristaja, a tudi oha Nemci sta pokazala zelo veliko znanje in sta tolet v zraku absolutno obhvalovala. Seveda je na Bradi razred zase in

ja znatno prekaša. Fant je zole izobiljal svoj stil in posledica tega je tudi, da je dosegal večje daljave kakor leta 1936. Skakalnica je bila to pot pripravljena v rekordnem času. Inž. Bloudku je uspelo, da jo je s svojimi ljudmi, ki so se temeljito uvezbani v tem poslu, pripravil v polurnem dnevu. Bila je v brezhibnem stanju, seveda je pa v glavnem izredno ugodno vreme pripomoglo k ugodnim rezultatom. Da so poleti sploh mogli, so potrebne vse komponente: idealno solnčno vreme brez vetra, pravilna temperatura in temeljita priprava skakalnice. Drugo leto priredi Udruženje smučarjev Planica veliko mednarodno letanje na skakalnici, a v primeru, da vreme ne odgovarja in da ne bo o danih tudi drugi poroči bo tekmo raje odpovedalo, na marzi če bo zbranih tam več tisoč gledalcev. Varnost in zdravje skakača je prvo!

Naš Noržak sicer eden najbolj znamenitih skakačev, je prišel letos iz ravnateljstva. Vedno je pod vtisom, da ga spremlja smola in zaradi tega je nemiren. Posledica tega je, da skuša forsirati daljave, a ker nima potrebnega duševnega ravnotežja, slede — padci. To je bilo opažati že pri nedeljski savezni tekmi na 65 metrski skakalnici, a nekaj krivde nosijo tudi gledalci, ki so mu venomer prigovarjali: potegni, Bine, potegni! Noržak jih je poslušal in — padel.

Našo javnost so seveda zanimalo, kakšno stališče bodo zdaj zavzeli napram planiškim poletom Norvežani. Njihov položaj je pač malo kvečji. Vedno so si lastili pri- maš v smučarskih skokih, glede daljave kakor glede stila, a zdaj jih je prekosil Avstrijec Bradi, ki se je že večkrat pogljal nad 100 metrov. Kakor znano, je Andersen pred dvema letoma skočil 99 metrov in to je dozdaj najdaljši skok Norvežanov. Zato ali so torej za 8 metrov in kdor pozna njihovo samoljublje, ta vé, da jih bo to le malce bolelo in da se bodo kmalu skušali rehabilitirati.

Skok ali polet? To vprašanje bo treba slej ko prej razčistiti, kajti prav gotovo je, da je bistvena razlika med skokom na 50 ali 100 metrov. Nihče namreč ne more trditi, da je isto, če skakač skoči 50 ali 100 metrov. Če tega problema ne bodo pravočasno rešili za zeleno mizo, ga bodo rešili skakači sami. Poletov ni več mogoče ustaviti. Je to popolnoma nova disciplina, ki seveda zahteva kvaliteto najboljše skakače. Vsek — kakak pa se ni letalec. S saveznimi skakalnimi tekmi in planiški poleti so b le letošnje glavne planiške prireditve zaključene. Edino le še na praznik 25. marca bodo skakali naši najmlajši na 25 metrski skakalnici.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Petek, 18. marca: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Sobota, 19. marca: Gospoda Glembajevi. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Nedelja, 20. marca: Zadruga nad zadrugo. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Ponedeljek, 21. marca: zaprto

Naslednji: Pokojnik. Med poslednjimi deli največjega arabskega komediografa Brani-slava Nulfa je »Pokojnik« gotovo na prvem mestu. Z največjim uspehom ga igrajo vsi odr v naši državi, pripravlja se pa tudi premiera na Češkem. V igri je zaposlen skoraj ves naš dramski ansambel, ki študira delo pod vodstvom režiserja Cirila Debevea. Premiera bo v sredo za premierski abonma.

OPERA
Začetek ob 20. uri
Petek, 18. marca: Ob 15. uri: Gorenjski slavček. Dijaška predstava po globoko znanih cenah od 16 do 2 din
Sobota, 19. marca: Grofica Marica. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol
Nedelja, 20. marca: Pod to goro zeleno. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol
Ponedeljek, 21. marca: zaprto

Proslava 25-letnice umetniškega delovanja višjega režiserja g. prof. Sesta bo 24. t. m. ob priliki nove izvedbe Verdijeve opere »Rigoletto« z g. Primožem v naslovni partiji. Prof. Sest ima za seboj okrog 200 režij v operi in drami. Brezdvoma je eden naših najbolj delavnih režiserjev, o čemer priča visoko število njegovih režij. Ustvaril nam je številne zanimive in pomembne predstave, ki so doživele na našem odru mnogo uspehov. Občinstvo opazujemo na njegovo proslavo, kjer se mu bo imelo priložnost oddolžiti za njegova prizadevanja in uspehe na kulturnem polju. Predstava v četrtki je izven abonmaja. Sodelujeta gg. Gostič in Marjan Rus, Gildo poje gdca Nolljeva.

Uradni popravek

Z ozirom na članek, ki ste ga objavili v »Slovenskem narod« dne 28. II. 1938, v številki 47, na strani 2, stolpec 4 sredi, pod naslovom: »Se enkrat prošče«, Vas prosim, da izvolite v smislu čl. 26 zakona o tisku objaviti v Vašem cenjenem listu na istem mestu in v enakem tisku sledeči uradni popravek oziroma popravilo: Sklep upravnega odbora mestne elektrarne št. 1118/E-J z dne 8. aprila 1931, po katerem je treba račune za porabljeni električni tok plačati takoj, velja še danes, in sicer za vse potrošnike električnega toka enako ne oziroma se na to, kje stanujejo. Vodstvo mestne elektrarne pa v utemeljenih primerih izjemoma dovoli olog plačila zlasti takim strankam, ki prejmejo račune šele proti koncu meseca in ki se danes jim plačilnega roka točno drže. Vpokojujem oziroma vložim, ki morajo po več mesecih čakati na prejem pokojnine, more dati direktor mestne elektrarne na njihovo prošnjo olog plačila za dobo treh mesecev; za olog plačila za daljšo dobo pa je treba napraviti posebno prošnjo. Takih primerov, da je upokojujenec, ki čakajo na prejem pokojnine, dovoljuje olog plačila za dobo treh mesecev, je več. Za olog plačila za daljšo dobo od treh mesecev pa doslej še nihče ni napravil posebne prošnje.

V mestnih hišicah o. Vodovalni cesti stanujejo večinoma delavci, med katerimi jih je tudi nekaj brez posla. Inkasent mestne elektrarne kasira tam zneske za porabljeni električni tok običajno 14. in 15. v mesecu in ker preječe večina strank tedensko plačilo, prihaja vsaki začetkom in ne koncem tedna. Stranke že vedo, približno kdaj se bo zglasil, zato imajo skoraj vse denar vedno že pripravljen. So pa tudi stranke, ki se redno izsovarjajo z brezposelnostjo, s tem, da je mož denar zani in podobno, in račun ne plačajo. Inkasent sam izgovorov ne more vpovedati, zato svetuje stranki naj omeni upravno vodstvo elektrarne za olog plačila, ki v takih primerih ob vpovedovanju vzrokov rado ustreže in dovoli olog plačila ali pa odplačilo računa na obroke. V primeru, da stranka ne prosi za olog plačila, ali da ji je prošnja utemeljena o. klonjena, se ji tok odkloni, do česar je mešana elektrarna tem bolj upravičena tedaj če je stranka v zaostranju z večjim zneskom in ni upanja, da bi ga mogla kmalu plačati. Priroblina za zopetni priklop toka znaša Din 25.—

V članku omenjena dvoda je na opozorilo inkasenta več mesecev zarovnost prošila mestno občino za olog plačila, ki ji je bil vselej tudi dovoljen. Ob koncu je dolžnola tokovino za dva meseca in ker ni prošila za nadaljni olog plačila, se ji je tok odklonil. Druva v članku omenjena stranka pa enih nihče ni prošila za olog plačila, dosj je je inkasent opozoril na možnost in verjetnost odloga.

Iz navedenega je razvidno, da mestna elektrarna stori vse, da usreče svojim strankam ter da ravna strogo v smislu gori citirane okrožnice le tedaj, kadar se stranka iz brezbrzičnosti ne poslužuje ugodnosti, ki se ji nudi, in s tem tudi ozroča interes mestne elektrarne. Z očitnim spoštovanjem predsednik: dr. J. Adlešič.

SPORT

— SK. Mirja, priredi v nedeljo ob 11. klubsko prvenstvo združeno z medklubnim juniorskim tekom v cross countryju pod Celnikovim gradom. Na startu bodo zbrani po prijavih sodeč, najboljši slovenski juniorji v tej disciplini s Koštrjem od Planine, ki je nedavno dosegel krasen uspeh v Zagrebu. Upajamo, da bo ta uspeh ponovi in tako pokazal svojo superiornost. Seveda se mu bodo močno približali povsem novi in talentirani atleti iz Celja in Maribora ter drugih slovenskih mest. Tudi za gledalce bo zelo ugodno, kajti takšni tereni omogoča opazovanje teka od starta do končne borbe pred ciljem. Upajamo, da se bo občinstvo udeležilo v polnem številu, saj to prireditev že sama po sebi zahteva. V naslednji točki se bodo pomerili širski seniorji med seboj. To je zadnji večji izvirni mečing za državno prvenstvo. To nam garantira, da bo borba do zadnjega momenta res ožena, zlasti se, če pomislimo, da so moči posameznikov skoraj popolnoma izenačene. Torej v nedeljo dopoldne vsi na širski cross country tek pod Celnikovim gradom.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 18. marca
IZSLEDENI IN ARETIRANI
»KOLESARJI«
Ni še dolgo tega, ko je ljubljanska policija zaprla več članov nevarne družbe »Kolesarjev«, že je prišla na sled drugim tatovom. Po daljšem trudu se ji je posrečilo izslediti tri mlade tatke, ki so kradi kolesa po mestu, najraje po periferiji, ki pa jih niso potem prodajali doma, marveč so jih dobavljali poslovnim tovaršem v Zagreb. Tam je policija šele pred kratkim odkrila sumljivo predelovalnico ukradenih koles. V Zagrebu prijeli tatovi so izpovedali, da so bila skoraj vsa pri njih zaplenjena kolesa ukradena v Ljubljani, odkoder jih je dobavljali mlajši mehanik, čigar ime so povedali. Ko je bil ta v Ljubljani aretiran, pa je spet povedal, da sta mu ukradena kolesa dovažala dva mladoletnika, ki sta se že nad leto dni bavila s tatvinami in ki sta zadnji čas pritegnila v svoj krog še nekoga tretjega pokvarjenega pobalina. Policija je vse tri pokvarjenice oddala mladinskemu sodišču, zaprla pa je tudi nepoštenega mehanika, ki je kupoval kolesa od njih in jih prodajal v Zagreb.

MATEVŽ V NOVI OBLEKI
Matevž, ki je še mlad in postaven fant, je postal brez dela okrog kolodvora. Srečal ga je tovariš Tine, ki ga je povabil na kozarec dalmatinca, kjer je kmalu oživel pogovor o tem in onem. Ko sta bila že nekoliko okajena in se je dan že nagibal k večeru, so se Tinetu zasvetile oči in je jel še vsiljivejšje govoriti v Matevža. Slednji je zaključil: »Čisto dobro vem, ženska je odpotovala... stanovanje je prazno... ključev imam poln žep... in ti tudi potrebuješ nekaj boljše obleke.« Ko sta odstavila v noč, sta jo mahnila v Sisko, se priplazila okrog oglov do manjše hiše z zastrtimi in temnimi okni. Počakala sta malo, nato pa je pogumno stopil naprej najprej Tine, za njim pa se je pomikal malodušnejši Matevž. Kmalu je v ključavnici zaskrta ključ, zatem drugi in tretji, slednjič pa so se vrata odprla in sta smuknila oboje v hišo. Tine je posvetil z vžgalico in prislunil. Ostalo pa je vse tiho, kakor je bilo poprej napovedoval Tine in kmalu sta se znašla v sobi. Zdalja sta vedela, da v stanovanju ni žive duše, zato sta se precej brezskrbno spravila na delo. Tine je takoj odprl omaro, kjer sta našla izbiro moške obleke. Matevž se je jel takoj preoblačiti, dočim je Tine pogledal pod posteljo za čevlji, ki jih je tudi našel. Matevž ni dosti pomermal in je bil s preoblačenjem kmalu gotov, dočim se Tinetu očitno ni mudilo. Prebrskal je še nekaj omar in iztaknil neke nekatere bankovce, ki jih je pobasal v žep, ne da bi to povedal tovarišu. Naenkrat pa je zunaj zalajal pes, začuli so se tudi glasovi ljudi.

Matevž je samo vzkliznil: »Uf! in že odprl okno ter smuknil na vrt, svojo razcapano obleko je pa pustil tam, kjer se je bil slekel. Seveda mu je nemudoma sledil tudi Tine in ubirala sta jo, kar so ju nesle noge, nazaj proti Ljubljani. Spogledala sta se šele nekeje v mestu, ko sta stopila pod cestno luč.

Tine se je široko rešal: »Glej ga no, kakšen kavaleri! Komaj te poznam. Daj, zavij se v »džunglo« da te ogledam natančneje. In sta zavila spet v dalmatinsko klet, kjer je Matevž še vedno globoko dihal zaradi preostanega strahu in pa siabe vesti, dočim je Tine naročil liter za litrom. Ko sta bila oboje že močno natrikana, sta nemudoma začela za svojim hrbtom energičen poziv. Drobno mežikaje sta se ozirala oba hbrati v obraz stražnika, za katerim je stal tudi detektiv. Ko sta bila spravljena na stražnici, Tine se vedno ni mogel razumeti, kako so ju mogli tako hitro izslediti. Zjutraj pa, ko sta se iztreznila in stala pred uradnikom, se je Matevž posvetilo v glavi: v starih odloženih capah je pustil vse svoje dokumente in ker so Matevža že zaradi drugih manjših grehov na policiji dobro poznali in vedeli za njegove navade, ga ni bilo težko poiskati... Preden je Matevž odšel v spremstvu stražnika na sodišče, je moral seve odložiti obleko, ki ga je delala tako imenitnega samo tako kratke ure in je zlezal nazaj v svoje cape. Tinetu pa je bilo žal samo to, da je od ukradenih 400 din porabil le skromnih šest kovačev...

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI, TELEFON 41-79

Kreutzerjeva sonata

po delu L. Tolstoja
Lil Dagover, Albrecht Schönhals in Peter Petersen v glavnih vlogah.
V dopolnilno zvočni tednik in kolorirana šaloigra.
Predstave v soboto in nedeljo ob 3, 5, 7 in 9., v ponedeljek ob 9. uri.

Prihodnji spored: Shirley Temple
ZLATI KODRČKI

Uradno vremensko poročilo

z dne 18. t. m.
Rateče-Planica, 870 m: —1, sončno, mirno, 60 cm snega, senec, skakalnica uporabna. Kranjska gora, 810 m: —1, barometer se dviga, sončno, mirno, 35 cm snega, senec, skakalnica uporabna.
Erjavčeva koča na Vršču, 1501 m: —2, sončno, mirno, 95 cm snega, senec.
Krnica: 200 cm snega, senec.
Dom na Komni, 1520 m: —4, sončno, mirno, 145 cm snega, senec.
Skalaški dom na Voglu, 1540 m: —3, sončno, mirno, 150 cm snega, senec.
Senjorjev dom 1522 m in koča pod Kopo 1377 m: —4, sončno, vetrovno, 90 cm snega, senec.
Klopi vrh 1269 m: —8, sončno, vetrovno, 70 cm snega, senec.
Rimski vrelci, 530 m: —1, sončno, mirno, 6 cm snega, senec.
Dodatno poročilo z dne 17. III. 1938.
Mozir'sa koča, 1344 m: —4, sončno, mirno, 120 cm snega, senec.

Lep dan! Zgodbe brez groze

Beleščica

KOLEDAK

DANES: Petek, 18. marca, katoličani: Ciril Jer. Budničar
JUTRI: Sobota, 19. marca, katoličani: Sv. Jožef, Slavoljub
POUTIRANJE: Nedelja, 20. marca, katoličani: Niketas, Zlata

DANASNJE PRIREDITVE
KINO MATICA: Tarantela
KINO SLOGA: Laila
KINO UNION: Kdo je kriv? ob 14.30 in ob 18. brezplačni predstavi
KINO UNION: Njegov model (ob 16. 19.15 in 21.15)
KINO MOSTE: Rose Marie in Lahkomiselna

FILHARMONICA DRUŽBA občni zbor ob 18. v Hubodovi dvorani. Glasbene Matice

DRUŠTVO SLOVENSKEH LIKOVNIH UMETNIKOV občni zbor ob 18. v restavraciji Slamič (kmečka soba)
DRUŠTVO ZA PRAVNO FILOZOFIJO IN SOCIOLOGIJO: predavanje prof. Borisa Furlana »Problem pravne kavalitnosti« ob 18.15 v seminarski dvorani Juridike fakultete

DRUŠTVO »SOCA« predavanje dr. Branka Alujeviča »Jadransko morje v narodni zgodovini« ob 20.30 v salonu »Pri Levu«

SENIJAŠKOBSKO GLEDALIŠČE »Smuk, smuk« ob 20.15 (in sobota ter nedelja)
VALČKOV VEČER v Sokolskem domu, Siska

PRIREDITVE NA PRAZNIK

KINO MATICA: Tarantela
KINO SLOGA: Ti si moja sreča
KINO UNION: Njegov model
KINO MOSTE: Rose Marie
KINO Siska: Kreutzerjeva sonata
DRUŽABNI VEČER NSZ ob 20. pri Levu
VODSTVO PO UMETNISKI RAZSTAVI ZMA ob 11. gđ Dana Pajnič v Jakopičevem paviljonu
OBRATNIŠKO DRUŠTVO družabni večer ob 20. v Kazini
DRUŠTVO TRGOVSKIH POTNIKOV IN ZASTOPNIKOV občni zbor ob 9.30 v veliki dvorani Trgovskega doma

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SPORED
ZDRUŽENJE POOLBAŠENIH GRADITELJEV občni zbor ob 9. v posvetovalnici Zbornice za TOI

DEŽURNE LEKARNE

PETEK: Mr. Sušnik, Marjtin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31
SOBOTA IN NEDELJA: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12 in Mr. Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Uvod sira

V enem največjih slovenskih mest — seveda ne v Ljubljani — produkcija blata razveseljuje narašča. Najbrž je tudi to pojav splošne gospodarske konjunktura. Blato ni letošnji izum, zlasti ne v tistem slovenskem mestu, kjer uživa posebno zaščito. Vendar smo blatu šele zdaj priznali pravo ceno in ga začeli spoštovati. Spustimo ga celo tako, da si ne upemo po nevednem imenovati njegovega imena. Zato si tudi ne upa nihče pisati o njem. Ako pa že piše, slišimo tudi drugo plat zvonca. Skratka, naše blato je slavno prav tako, kakor mastno. Nedotakljivo je, čeprav moramo vsi brozgati po njem in menda je celo cepjeno proti posipanju in pesku.

V starih časih so bile v tistem mestu razpasene grde razvade. N. pr. posipavali so hodnike, cestne prehode in včasih celo ceste. Zadržali so blato kakor naležljivo bolezn. Prebivalstvo je pa bilo nezadovoljno. Samo pomislite, blata je bilo kljub vsemu zatiranju vendar dovolj, prebivalstvo je pa moralo plačevati davke za pesek. Gospodje tedaj pač niso poznali ljudske psihologije. Zdalje se je vse spremenilo. Prebivalstvo menda še vedno plačuje davke, a je zelo zadovoljno. Zakaj bi tudi ne bilo, ko se mu ni treba jeziti, da so posuti samo nekatere hodniki. Zdalje vlada enakost — vsi imamo dovolj blata. Srečni smo, da je v drugih predmestjih, kjer ne stanujemo, vsaj prav tako mastno blato, kakor v predmestju, kjer stanujemo. Tako jim ga privoščimo! Ze zaradi tega nedolžnega veselja je vredno živeti v teh blatnih časih.

Toda blato je treba ocenjevati z višjega stališča. Mi, pristni sinovi slovenskega naroda, izhajajoči iz blatnih vasi, vemo še prav posebno ceniti blato v mestih. Človek bi se v slovenskih velemestih ne mogel nikdar sprijazniti z mestom in sčasoma bi umrl zaradi samega domotožja — če bi mu blato ne ustvarjalo iluzije domačnosti. Blato je vendar nekaj tako značilno slovenskega, da bi ga morali imeti v svojem grbu. Srce igra v človeku, ko opazuje meščane, kako znajo dobro posnemati naše kmečke navade, že nagnosko jim iščejo noge trdnjših tal. Ko pa meščani prihajajo v gledališče, v kinematografe, na koncerte in k maši, se ustavljajo pred dvoranami, iščejo trave, da bi si obrisali čevlje ob njo, brcajo v kupe lanskega snega in topotajo kakor hunksi konji. Da, prav tako, kakor kmetje ob nedeljah pred cerkvijo! Kdo bi se pri tem ne spomnil na Belokrajino ali Premurje, na Barje ali Rovte, komu bi ne poskočilo srce v ginjenosti nad tako pristno kmečkim blatom!

Skoda, da ni takšnega blata tudi v Ljubljani. Splošno je znano, da v Ljubljani lahko iščejo blato z prizgano trsko ob belem dnevu. Včasih je bilo v Ljubljani strašno blato, zdaj ga pa ni več. Nenadno je izgubilo, kakor da ga je požrla zemlja. Ljubljanci se sprehajajo po ulicah v copatah, saj ni nikjer niti praška. Ljubljanski avtomobilisti so že odstranili z avtomobilov blatnike in širijo se celo vesti, da Ljubljanci ne hodijo več v potapljaških oblekah. Sprevideli boste, da je vse to bridka resnica, kajti druge plati zvonca ne boste slišali.

Da, nekaj je treba ukreniti! Zakaj bi Ljubljanci ne uvažali blata, Pomislite samo na mitnico! Nekaj je treba ukreniti! S tem seveda ni rečeno, da potrebujemo še eno tranzitno skladišče.

Danes premiera!

Prvič v filmu slavni baritonist

ALEKSANDER ŠVED

nadalje CAMILLA HORN, PAUL JAVOR, TIBOR HALMAY in HILDE v. STOLZ

Na praznik in v nedeljo ob 10.30 dop. matinee s cenami od 2.50 do 6.50 Din
J a n Kiepara Pod srečno zvezdo

Prekrasen film, ki ga bo občudovala vsa Ljubljana!

NJEGOV MODEL

SESTRA MARIJA

Nepozabna vsebina — prekrasno petje

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15, na praznik in v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri

KINO UNION, tel. 22-21

Zivilski trg

Ljubljana, 18. marca
Danes je bil prvič v tej sezoni zivilski trg izredno dobro zaseden. Promet je bil zelo živahen predvsem zaradi dveh praznikov. Upoštevati moramo tudi, da je pri nas jozevo pravi narodni praznik, saj imajo Jožeti in Jožice najbrž večino. Prav zaradi njih je bila danes posebno živahna kupčija s cvetjem. Cvetlični trg je bil že povsem pomladni ter povsem zaseden.

Ribiški trg je bil danes slabše založen z morskimi ribami, ker je zadnje čase slab ribolov na morju zaradi svetlih noči. Prodajali so plavice po 26 din, skuše in tuna po 30, grlice in srdjence po 18, osličje po 32, palamido po 28 in zlatobrov ali komarč (orade) po 36 din kg. Med rečnimi ribami je bilo danes razen ščuk, ki so bile po 16 din kg naprej, tudi nekaj klinov (po 10 din), krapov in postvri. Precej je bilo žabjih krakov.

Na zelenjadnem trgu je zadnje čase ne navadno mnogo motovilca, radiča, regrata in druge zgodnje zelenjave. Danes nekatere prodajalke niso dobile niti več prodajalnih miz in zvrstili so se morale še na drugih prostorih, kjer navadno ne prodajo zelenjave. Dobro je bil založen tudi perutninski trg. Kaže, da se bodo jajca še nekoliko pocenila. Nekoliko slabše blago, 20 komadov jajc je bilo danes že po 10 din. V splošnem so pa jajca še vedno po 16 do 18 komadov. Cene perutnine so nespremenjene. Danes je bilo nekoliko večje povpraševanje po perutnini.

Poziv potujočemu občinstvu

Ljubljana, 18. marca
V zadnjem času je železniška uprava ugotovila, da povzročajo potniki zamude potniških vlakov z nepravilnim vstopanjem in zastopanjem v vozove. Vozovne redne postanke vlakov na postajah in postajališčih določa železniška uprava na podlagi izkušenj ter povprečnega števila izstopajočih in vstopajočih potnikov. Da bi preprečila zamude vlakov, je generalna direkcija državnih železnic že svojačno izdala naredbo, da morajo potniki izstopati pri prednjih vratih v smeri vožnje in vstopiti pri zadnjih vratih, na kar se potujoče občinstvo ponovno opozarja, da se strogo ravna po tej odredbi.

Nadalje obvešča železniška uprava potnike, da je prešla številne pritožbe iz smučarskih krogov, da vstopajo v železniške vozove ki so uvrščeni v gorenjske potniške vlake in so označeni z napisno tablo »za smučarje« tudi nesmučarji. Ker so omenjeni vagoni opremljeni in določeni samo za prevažanje smučarjev, se oeta li potniki pozivajo, da ne vstopajo v te vozove, temveč v vse ostale vozove.

Število poskodb v železniških vozovih se je v zadnjih mesecih zopet povečalo. Železniška uprava je ugotovila, da so rezali potniki jermene pri oknih in razbili šipe ter plinave obla. Vro to prekršna povzo-

čajo ali s svojim neprevidnim postopanjem ali celo namerno. Ugotovljena škoda znaša mesečno več tisoč dinarjev. Zato se potniki pozivajo, naj ne poškočujejo naprav v vozovih in naj podpora železniške sprevodnike pri izsledenju storitev s tem, da prijavijo sprevodniku sluhernega, ki bi povzročil kakršnokoli škodo na železniški inovini.

»Zakonc stakaj« v Ptuju

Ptuj, 17. marca
»Zakonc stakaj« tak je naslov veseligrigi J. Pohla, ki so jo vprizorili oni dan naši igralci, člani Dramatičnega društva. Režiser Borko Jožić je v letošnji sezoni za polnil velik vrzel, ki je vladala v Ptuju že nekaj let pri našem gledališču. Zadržati si je obiljen repertoar, ki ga je v večji meri že izvedel s svojimi igralci, ki so polni omeri za resno umetniško izvajanje ako pomislimo, da so nam samo meseca februarja priredili kar dva predstavi, vidimo, da so igralci veliko žrtvovali za gledališko umetnost. Občinstvo pa zna tudi ceniti njih delovanje in rado obiskuje gledališke predstave, ki so bile doslej še vedno popolnoma razprodane. G. Borko je zbral okoli sebe mlado igralisko družino, ki neumorno deluje in je Ptuj takorekoč zdramila iz duševne zaspanosti ter ga upešobila za kulturno središče ob naši severni meji.

Tudi pri zadnji igri smo videli na odru nekaj novih igralcev, ki so stopili prvič na Talijane deske ter se prav dobro obnesli. »Zakonc stakaj« je veseloigra, polna zdravega humorja in je bila kot nalašč pripravljena za prapust. Ker so zakonski mošje preradi zahajali v gostilino, kjer je bila za la natekarica, je županja nahujkala žene, da so stopile v stavko ter možem zapahale duri, da niso mogli v toplo posteljo. Seveda pa so se s tem vrezale in so morale končno popustiti, ker so uvidele, da brez možkih ne gre. Glavno vlogo je imel to pot g. Spal, ki je igral vlogo očeta Tomaza. S svojim nastopom je vzbujal veliko smeha, kakor že dolgo ne. Podal je svojo vlogo popolnoma naravno. Tudi njegova partnerica gđ. Čehova v vlogi njegove žene Barbare, je bila dobra, le pravečkrat se je spozabila, da igra vlogo starke. Ljubka sta bila s svojim nastopom g. Kostanjšek v vlogi kovača Tometa in gđ. Prosinikova v vlogi njegove žene Tilke. Dočim je gđ. Prosinikova svojo vlogo igrala odlično, je bil g. Kostanjšek to pot slabši. Zlasti je popuščal v drugem in tretjem dejanju. V tretjem dejanju je bil tudi pregoščok obleden za vsakega kovača. Odlična je bila gđ. Pfajfrov v vlogi županje. Videli smo to pot prvič na našem odru in se le mahoma vsem prikupil. Zelo doler je bil v svoji vlogi tudi g. Furst kot župan »oponare«. Gđ. Drobnikova je bila v svoji vlogi Korkenke zelo dobra in le pozmoma že iz večkratnih njeznih nastopov. Hvalevredno moramo še omeniti tudi ostale igralce gg. Močnika, Glavnika. Smeri in gđ. Samec, ki so svoje vloze prav dobro podali. Scenarija je bila odlična in je videti, da ima režiser g. Borko veliko okusa.

Podrite velesejske barake!

Ljubljana nujno potrebuje dostojno razstavišče —
Sedanje barake so doslužile

Ljubljana, 18. marca. Da je ljubljanski velesejski življenjski potreba Ljubljane in Slovenije ter da izredno koristi tudi vsemu gospodarstvu in državi, se je dovolj dobro izkazalo od prve razstave 1. 1920 do zdaj. Gospodarsko življenje zahteva dandanes prirejanje velesejmov v večjih gospodarskih in prometnih središčih, med kakršna spada nedvomno tudi Ljubljana, ki je po vojni začela rasti iz deželne prestolnice v prestolnico naroda na križišču pomembnih mednarodnih prometnih zvez. Zato je bil tudi izmed vseh velesejmov v državi ljubljanski najprej ustanovljen.

Pogled na sejnišče v Zagrebu

Vendar za izredno pomembno gospodarsko ustanovo niso pokazali razumevanja prav tam, od koder bi morala celo izhajati pobuda za ustanavljanje, organizacijo ter izpolnitev velesejmov v državi. Zdi se, da so vedno gledali na ljubljanski velesej kot na lokalno zadevo, čeprav je bilo takoj očitno, da je prvi mednarodni velesej v državi koristil vsemu gospodarstvu, ne le slovenskemu. Ustanova se je morala razvijati predvsem iz svojih moči, državna podpora je bila neznatna. Zato je razumljivo, da organizatorji našega veleseja niso mogli tudi sezidati stalnih razstavnih paviljonov ali celo velikomestne razstavne palače. Ljubljanski velesej je dobil streho v začasnih barakah.

Leseni paviljoni so v začetku še kolikor toliko ustrezali v estetskem in tehničnem pogledu, po 18 letih so pa nedvomno že doslužili. Težko je reči, ali je bilo sploh kdaj kaj reprezentativnega na njih, kar bi jih upravičevalo za mednarodni velesej; sramovati smo se morali pred mednarodnim svetom. Težko se je opravičevati pred inozemskimi razstavljalci, zakaj jim ne moremo nuditi primernejših razstavnih prostorov. Zadnja leta je tudi vzdrževanje lesenih paviljonov z nesolidno streho zelo težko.

Ce ne začnemo takoj razmišljati o zidanju novih, solidnejših razstavnih paviljonov, bo ljubljanski velesej celo ogrožen. Med tem ko urejajo v Beogradu veliki-potemno velesejmišče, za kar imajo skoraj nomenklature kredite, najstarejše velesejmišče v državi kmalu ne bo več niti uporabljivo za svoje namene. Pri tem se nam ni treba niti sklicevati na svaričen primer, ko je pogorel higijenski paviljon. Leseni paviljoni sredi mesta v resnici pomenijo veliko nevarnost. Po stavbenem redu lesena poslopja v mestu sploh niso dovoljena.

Zadnji čas je, da nekaj ukrenemo. Upoštevati je treba, da ne gre le za velesej

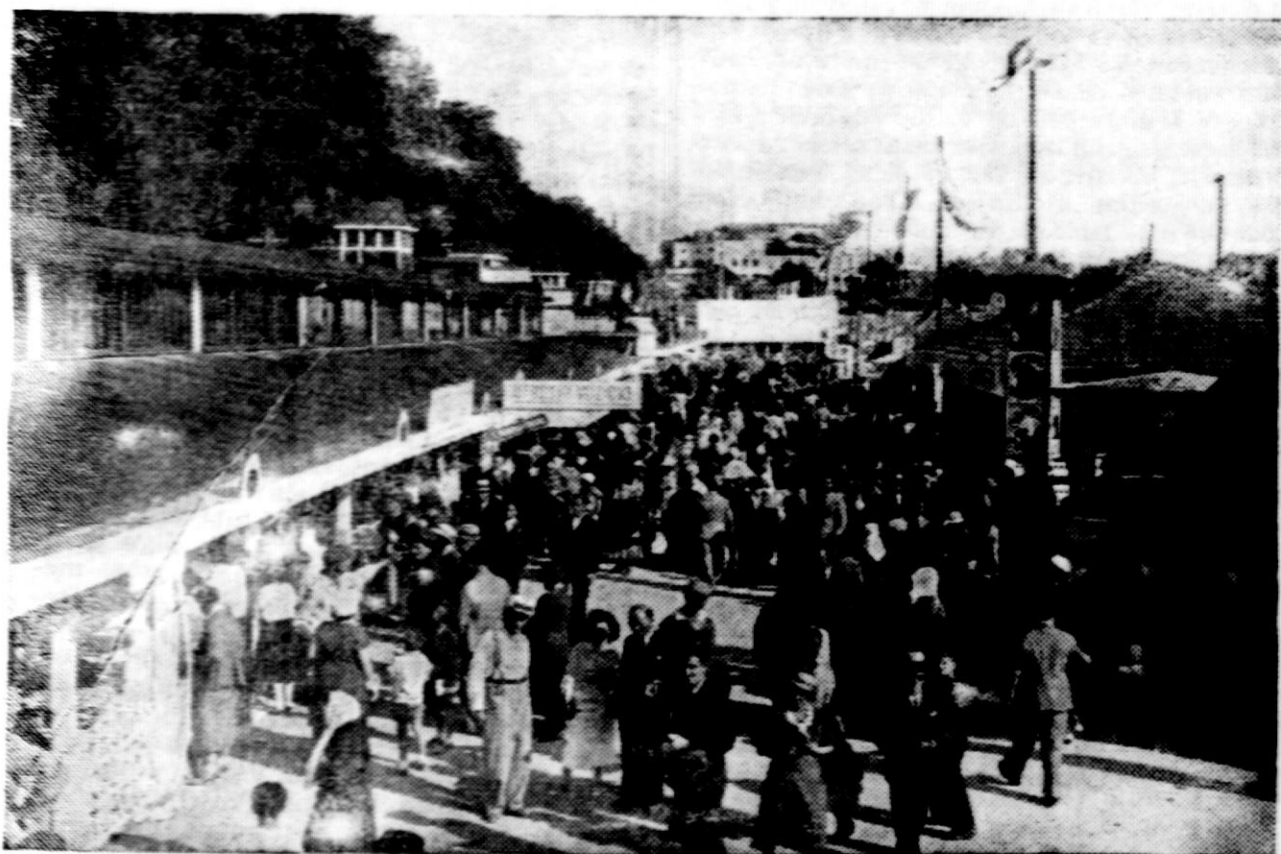
samega sebi. Doslej je bilo na velesejmišču prirejenih mnogo pomembnih kulturnih razstav, ki so dosegle najlepši moralni uspeh. O gnotnem uspehu ne moremo govoriti, ker so stroški takšnih prireditev zelo visoki. Druge bi tako velikopoteznejših kulturnih razstav ne mogli prirediti, ker Ljubljana nima za takšne namene primernih dvoran. Ze zaradi neštetihih kulturnih, strokovnih, tehniških itd. razstav potrebujemo v Ljubljani primerne razstavne paviljone. Seveda nam pa narekujejo predvsem interesi splošnega gospodarstva in posebej naše obrti, da Ljubljana dobi dostojno velesejmišče. Menda ni treba posebej opozarjati, kako velikega pomena so velesejske prireditve za Ljubljano v turističnem ter gospodarskem pogledu. Mestni občini ne more biti vseeno, kakšno je ljubljansko velesejmišče.

Povsem neutemeljeno je mnenje, da bo ljubljanski velesej izgubil svoj pomen zaradi beograjskega veleseja, ki ga beograjski pridobitniki in oblasti podpirajo z vso vmo. Ljubljanski velesej bo imel vedno svoj pomen že zaradi lege Ljubljane; oddoljna je tudi bližina državnih mej dveh velikih držav: Nemčije in Italije. Beograjski velesej ima v resnici mnogo večji pomen za balkanske države, med tem ko je Ljubljana srednjeevropsko mesto. Zagreb se ne more niti primerjati v prometnem pogledu z Ljubljano, zato pač smemo upravično zahtevati, da bi v Beogradu upoštevali naš velesej vsaj tako, kakor zagrebškega. Priznane slovenske organizacijske sposobnosti bi pa bile tudi primerno jamstvo, da bi bile skromne podpore, ki bi nam jih naj dajali, dobro naložene.

Take paviljone ima beograjski velesej

Seveda ne smemo pričakovati čudežev. Preveč naivno bi bilo upati, da nam bo Beograd sezidal razstavno palačo. Brez pobud naših najposposobnejših ter najpodjetnejših ljudi Ljubljana ne bo dobila niti novih lesenih paviljonov na velesejmišču. Toda potrebne bodo tudi žrtve, ne le pobude. Vprašanje ni neresljivo; morda bi ga kazalo rešiti celo v zvezi z vprašanjem zidanja obrtno tehnološkega muzeja v Ljubljani. Zakaj bi ne združili obeh akcij? Velesejmišče je doslej služilo tudi nalogam, ki bi jih naj prevzel tehnološki muzej; pomislimo samo na nekatere strokovne razstave, prirejane na velesejmišču! Ako bi tehnološki muzej in velesejmišče sodelovala, bi lahko postal velesej glavni dobavitelj razstavnega gradiva za muzej. Zadnje čase niso pridili več v javnost glasovi o akciji za zidanje obrtno tehnološkega muzeja, zato ne moremo presoditi, kako je napredovalo delo. Vendar mislimo, da še ni prepozno v zvezi s to akcijo tudi načiti vprašanje zidanja novih razstavnih velesejskih paviljonov.

Take so pa barake ljubljanskega veleseja

Smrtna nesreča v rovu

Zagorje, 17. marca.

Danes dopoldne se je po Zagorju bliskovito raznesla vest, da je v kotrežemskem rovu ubilo enega izmed najbolj znanih in ljubljanih rudarjev, 44 let starega Matevža Brgleza iz topliške kolonije. Sprva ni mogel nihče tega verjeti, ker pokojni Brglez ni bil rudar, temveč je bil zaposlen v osrednji delavnici v mizarski stroki. Kmalu pa je bil vsak dvom razpršen, kajti okrog desetih so prinesli Brglezovo truplo iz jame.

Kot rečeno, je bil pokojni Brglez zaposlen v osrednji delavnici, vendar pa je imel od časa do časa opravke tudi v rovu, kakor na primer danes na drugem horizontu kot edežkega rova. S tovarišem Slavkom Tauferjem sta montirala požežne tramove v zgornji del oboka, ki se položno spušta proti tretjemu horizontu. Med delom sta stala na leski, položeni vrh vozička. Dvignila sta kakih 80 kilogramov težak tram, da bi ga vložila v za to izdobljeni ležišči na vsaki strani oboka. Taufer, ki je fizično močnejši, je svojo delo opravil Brglezu, precej šibkejšemu, na je tram nenadoma potisnil za malekost v stran, vendar dovolj, da je omahnil z deske na tla. Med padcem ga je pa uharil tram z ostrim robom preko levih sene tako nesrečno, da ga je pri pritu do smrti pobil. Taufer je sicer poskušal vse, da bi ga priključil k zavesti, toda preuščati se je moral, da je tovariš mrtev. Medtem so prihitali

rudarji iz sosesčine. Položili so mrtvega tovariša na nosilnico in ga odnesli v bratovsko bolnišnico, kjer je mogel tudi rudniški zdravnik dr. Kajzer ugotoviti, da je Brglez poškodbil možgan nastopila v trenotku. Pokojni Brglez se je marljivo udejstvoval v naprednih vstajah, posebno mu je bil pri sreu zagorski Sokol. Njegovi dve hčerki in sin so vsi šli skozi vzgojo v sokolski telovadnici, zato ga bo med drugimi, ki so ga cenili in ljubili počešal še posebej Sokol. K sreči so otroci preskrbljeni, toda kljub temu je udarec kruto zadel vse, posebej še ženo-vdovo iz uzle ne rodbine Govejskov. Vsem iztekamo toplo sožalje. nepozabnemu Matevžu pa naj bo zemlja lahka.

Iz Poljčan

— Poljčane brez dostave pošte. Pošta Poljčane ima precejšen rajon, kamor je treba dostavljati pošto, za kar potrebuje tudi primerno število pismošev. Da bi šlo delo izpod rok, kakor treba, in to brez obremenitve, so potrebni tukaj 3 pismošev, tem bolj, ker opravlja eden stalno ambulančno službo na lokalni progi Poljčane—Konjice, medtem ko bi bil zopet eden potreben izključno samo za deželo. Tako bi ostala še dva za Peko. Sp. Poljčane in Poljčane. Do pred kratkim so to službo vršili z velikim naporom in požrtvovalnostjo 3 pismošev. Pred dnevi je odšel eden na daljši dopust in zdaj sta tu samo dva, ki

seveda ne zmoreta dela štirih. Poljčane so tako zopet, kot že lani v oktobru, brez dostave pošte. 20 minut od kolodvora oddaljen tujsko-prometni in gospodarsko razgiban kraj je s tem brez vsake zveze s svetom in dnevnimi dogodki. To se sliši kaj čudno in je naravnost kulturna sramota. Dvokoplačevalci se upravičeno pritožujejo nad tem stanjem in zahtevajo tudi zase svoje pravice. Poštna direkcija naj takoj v tem pogledu napravi red ter naj takoj pošlje v Poljčane potrebno nadomestilo. Treba je tudi vedeti, da je v Poljčanah več uradov, trgovcev, kulturnih društev in gospodarskih ustanov, ki morajo biti stalno in redno v stikih z ostalim svetom. Nihče pa ne more zahtevati od teh in od ostalega celokupnega prebivalstva, da bi si morali sami brusiti pete in odlašati pošto.

— Iz občinske pisarne. Občinski urad razglasa, da so dospela valilna jajca ter naj jih naročniki dvignejo na občini. Prošnje za brezobrestno posojilo za obnovitev vinogradov naj se ne pošiljajo do izida pravilnika na banko upravo, ker se v nobenem primeru ne bodo upoštevale. 24. marca bo v Sl. Bistrici žigosanje sodov. Banovinska cesta II. reda Sl. Bistrica—Sv. Martin na Pohorju je do preklica za tovarne avtomobile zaprta. Lastniki psov se opozarjajo, da se morajo vsi psi v starosti nad 3 mesece v roku od 1.—15. aprila prijaviti občini.

— Važno za rekrute. Rekruti 1. 1917 in starejši se obveščajo, da naj dvignejo pozive za nastop kadrovske službe na tukajšnji občini. Za odsotne so dolžni starši javiti njih bivališča, odnosno morajo za nje prevzeti pozive. Mladenci, ki nameravajo vstopiti v podoficirsko peš. šolo v Zagrebu, se opozarjajo na konkurz na uradni deski.

— Občni zbor SPD. Tukajšnja podružnica SPD ima v nedeljo 20. marca pri Mahorcu ob 15. 10. redni občni zbor. Na dnevnem redu so tudi volitve, ki padejo na vsako tretje leto, zato se naj tega važnega zborovanja vsi planinci in planinke udeležijo.

Predavanje dr. Bajiča na Jesenicah

Jesenice, 17. marca. Sokolsko društvo Jesenice je priredilo v sredo zvečer dobro obiskano predavanje. Predaval je vseučiliški profesor g. dr. Stojan Bajič o temi: »Delovno pravo v sosednih državah in v Franciji«. G. predavatelj je v enournem poljudno znanstvenem predavanju obdelal to važno in aktualno snov. Uvodoma je omenjal, da se je v zadnjem desetletju v evropskih državah v pogledu socialne zakonodaje in v pogledu svobode zborovanja, stavk, tiska in drugih sličnih zadev mnogo spremenilo.

Izmed vseh evropskih držav imajo Českoslovaška, Avstrija in Jugoslavija najmodernejšo socialno zakonodajo. V Nemčiji država močno posega v sporne zadeve med delodajalci in delojemalci. Tam poslujejo državne ustanove ki v kolektivnem smislu rešujejo socialna vprašanja, rešujejo spore in sestavljajo kolektivne pogodbe za vsako panogo dela. V Italiji urejajo delavsko vprašanje in rešujejo spore fašistične delavske sindikalne organizacije in fašistične delodajalske ustanove. V demokratični Franciji je socialna zakonodaja šele na prvi razvojni stopnji. Tam niti ne poznajo odpravnice za nameščence. Vlada ljudske fronte pripravlja nekaj statutov dela. Osmutek tega statuta pa je zelo nejasen in kompliciran in bo v praksi v zelo redkih primerih dosegel zaželjeni učinek. V sovjetski Rusiji je socialna zakonodaja slabša kot v fašističnih državah. Rusija je v pogledu socialne zakonodaje ena najbolj konservativnih evropskih držav.

Predavanje je bilo izredno poučno in zanimivo. Poslušalci, med katerimi je bilo lepo število izobražencev in delavskih voditeljev, so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem g. dr. Bajiča in ga nagradili z gromkim aplavzom.

Starešina Sokola brat dr. Obersnel, se je g. predavatelju v lepih besedah zahvalil za poučno predavanje in pri tem izrazil željo, da bi prišel v kratkem spet predavat na Jesenice.

Kolektivna pogodba za stavbno delavstvo

Ljubljana, 18. marca

Sklenitev nove kolektivne pogodbe za stavbno stroko je postala aktualna, ker se bo kmalu začela nova stavbna sezona. V četrtek so se začela pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe v Delavski zbornici. Udeležili so se jih zastopniki Združenja pooblaščenih graditeljev iz Ljubljane, Združenja zidarskih mojstrov iz Ljubljane in Maribora in zastopniki delavskih strokovnih organizacij. Pogajanja je vodil zastopnik Delavske zbornice J. Stanko.

Nekateri znaki kažejo, da se letošnja pogajanja ne bodo tako zaveleka, kakor lani. Zastopniki delodajalskih organizacij so pokazali pripravljenost za sklenitev kolektivne pogodbe, razen Združenja zidarskih mojstrov in studenčarjev v Ljutomeru. Ne žele, da bi se lanska pogodba mnogo spreminjala ter da bi zunanja oblika ostala v splošnem enaka. Pomembno je tudi, da so zastopniki delodajalskih organizacij pokazali razumevanje za zvišanje mezd, in sicer bi se naj prilagodile podražitvi življenjskih potrebščin od poletja lani do letos, na podlagi uradnega indeksa cen. Vendar je določitev mezd še sporna, ker delavstvo zahteva povišanje mezd glede na podražitev življenjskih potrebščin od leta 1936, ko je bila sklenjena prva kolektivna pogodba.

Spornih je ostalo še več drugih vprašanj, tako predvsem vprašanje delovnega časa. Delavci so prvotno zahtevali uvedbo osemurnika glede na nezaposlenost v stavbi stroki. Podjetniki so odločno proti skrajšanju delovnega časa in se sklicujejo zlasti na to, da bi osemurnika ne bilo moč uvesti na podeželju. Podjetniki zahtevajo, da bi ostal v veljavi 10-urni delovni čas. Delavci so končno popustili, da se uvede 9-urni delovni čas, vendar delodajalci še vedno vztrajajo, da se uvede deseturnik.

Prav tako še ni dosežen sporazum o zaposlitvi zapužnikov spomladanih na stavbah, kjer so bili zaposleni v prejšnji sezoni, kar zahteva delavstvo. Nadalje delavstvo zahteva, da bi podjetniki sprejemali delavce v poskusno zaposlitev samo enkrat, ne pa vselej, ko jih zaposle in jih že dobro poznajo.

Vendar lahko rečemo, da je sporazum v glavnem že dosežen, kar se tiče zunanje oblike kolektivne pogodbe. Trd oreh pa bo še mezdna tarifa sama na sebi.

SOKOL

Glavna skupščina
sokolske župe Ljubljana

V mali dvorani na Taboru bo v nedeljo 27. t. m. ob 11. glavna skupščina z nastopnim dnevnim redom: 1. poročila župnega staroste, 2. poročila župnih funkcionarjev, 3. razprava in sklepanje o proračunu za leto 1938 in določitev višine župnega davka za leto 1938, 4. delovni program za leto 1938, 5. predlog župne uprave in župnih edinic, 6. predlog Savezu SKJ za imenovanje nove župne uprave, 7. slučajnosti. — Po sklepu seje z dne 10. t. m. sklicujemo isti dan ob 9. sejo odbora društvenih delegatov, ki bo v istih prostorih. Na to sejo morajo vse župne edince poslati najmanj po 1 delegata, naša želja pa je, da se te seje udeležijo vsi delegati, ki bodo prisostvovali poznejši glavni skupščini. Vsa poročila župnih funkcionarjev bodo tudi letos tiskana in jih bodo edince pravočasno

Obrtniško društvo prireja družabno prireditev

Ljubljana, 18. marca

Jutri bo tradicionalni obrtniški praznik, ki ga bodo tudi ljubljanski obrtniški skromno proslavili. Obrtniki ne praznujejo svojega praznika zgolj iz tradicije, temveč iz potrebe, da se manifestira obrtniška stanovska zavest in solidarnost ter da opozore javnost nase. Obrtniški stan nedvomno najbolj redko opozarja nase ter se redko sklicuje pred javnostjo na to, kaj mu je dolžna. Na Jožefovo, ki je prvi pomladni praznik, ko se začne zopet dramati optimizem in veselje do življenja, je pa tudi najlepša prilika, da obrtniki opozore nase, na svoje izdelke, pa tudi mimogrede na svoje skrh.

Mlajši obrtniki se pogosto ne zavedajo, da je vzajemnost med obrtniki dandanes vprav življenjska potreba. Marsikdo ne pomisli na neštete onemogel in obubožane obrtnike, ki so prejšnje čase imeli celo ugledna podjetja, in da podobna usoda lahko zadene sihehrega. Mnogi stari obrtniki žive v skriti bedi. Skrivajo revščino kolikor je pač v njihovih močeh. To pač najbolj vedo obrtniške organizacije, ki pomagajo revnim obrtnikom diskretno, kolikor morejo. Obrtniško društvo v Ljubljani ima podporni fond za obubožane in onemogel obrtnike; ob smrti Josipa Turka je bil ustanovljen Turkov podporni sklad. Tradicija je že, da društvo vsako leto pred obrtniškim praznikom obdaruje obubožane obrtnike, da prežive vsaj Jožefovo nekoliko praznično. Le-

prejele, da jih doma temeljito pregledajo in se seznanijo z njihovo vsebino. Zaradi važnosti pričakujemo polnoštevilno udeležbo vseh župnih edinic.

Uprava Sokolske župe Ljubljana

— Sokolska Volja, ki je izšla včeraj, ima v 64. številu naslednjo vsebino: Nemčija na Karavankah (uvodnik) — Najnovejša vest — Iz dravkega sokolskega zbora (poročila iz Novo mesto) — Tyrš (sonet) — Matija Marinko: Kaj me je privelo v Sokola? — Korotan — Brat Ivan Bajželj (ob obletnici smrti) — Župa Karlovac — Knjige, časopisi in revije — Radio — Pet minut telovadbe zjutraj. Sokolsko Voljo, ki stane letno samo din 24 in izhaja vsak četrtek toplo priporočamo!

— Jugoslovansko sokolstvo na X. zletu v Pragi. Načelstvo Saveza SKJ je prejelo z 14. t. m. sledeče število prijaviteljev za X. zlet v Pragi: telovadcev 2508, telovadk 1244, starejših bratov 465, čet 348, telovadskih skupaj 4565, netelovadcev 2799, netelovadk 1085, netelovadskih skupaj 3834, vsega članstva 8399, naraščajnikov 854, naraščajnic 446, naraščaja skupaj 1300, vseh prijaviteljev 9699 pripadnikov.

8 filmskega platna

— Kino Sloga: Lajla. Ljubljanski kinematografi nam nudijo preležano samo nemško, ameriški in francoske filme. Film »Lajla« je za kinobiskovalce že zaradi tega prijeto presenečenje, ker je iz skandinavskih atelejev tovarne »Nordisk« in ker predstavlja igravce in okolje skrajnega evropskega severa. Film je po vsebini zanimiv, ker kaže običaje in ljudi, ki jih v kinu bolj redko vidimo, pa tudi zrežiran je zelo dobro ter po tehniki filmske fotografije ne zaostaja za filmi drugih evropskih filmskih produkcij. Prizori, ki kažejo severno pokrajino, z vsemi značilnostmi te dežele, so krasni. Presenetljivo nas pa tudi igralci s svojo naravno, elementarno igro. Vlogo Lajle, najdenčka, ki ga vzgaja premožen Laponec, igra Aino Taube, krasna ženska in odlična igralka, ki jo Hollywood še ni pokvaril. Gledalca prevzame njena lepota in njena od vseh odtentkov dognana in prav nič izumetničena igra. Velika odlika filma je tudi v tem, da ga izpolnjuje večina posnetkov v naravi. Film ne diši tako močno po ateleju, kakor večina filmov, ki teko dan za dnem v kinih. Film »Lajla« je umetniško oblikovano življenje severa v filmu, zato nudi gledalcu prav poseben užitek.

Kamniška Mestna hranilnica

Kamnik, 17. marca

Veliko zanimanje vlada v zadnjem času tako v Kamniku samem, kakor tudi okolici, za naš denarni zavod Mestno hranilnico, ki je leta 1935. prišla pod zaščito in ustavila vsa izplačila.

Po poročilih Mestne hranilnice o poslovanju v času od dneva zaščite, t. j. od 1. novembra 1935 do 31. januarja t. l. posnemamo:

V tem času se je izplačalo na obrestih hranilnih vlog 768.542 din, na preživljalih pa 218.003 din, skupno torej 986.545 din. Glasom dosedanjih izplačanih načrtov, se izplačujejo vse obresti za leto 1935, 1936 ter 1937 in vlogi, ki 31. decembra 1937 niso bile večje kot 1000 din. S 1. januarjem 1937 so znašale oproščene vloge do 100 din pri 934 vlagateljih 34.824.25 din do 31. januarja 1938, to je v 13 mesecih, je dvignilo od 934 vlagateljev le 46 in sicer 2.444.75 din. Nedvignjene obresti za leto 1935 so znašale 231.872 din. Te obresti so bile s 1. januarjem 1937 oproščene ter so jih stranke do 31. januarja 1938 dvignile samo v skupnem znesku din 39.600.50. Z letošnjim letom so bile oproščene vloge to 1000 din v skupnem znesku 406.153 din, vložene na 1056 knjižic. Od 1056 vlagateljev je dvignilo v mesecu januarju 72 strank 26.317 din, dočim je hranilnica sprejela v mesecu januarju novih vlog na knjižice 72.736 din. V tekočem računu pa se je na novo vložilo januarja 218.563.50 din, dvignilo pa 146.275.25 din, torej znaša prezeček 72.288.25 din.

Da bi se likvidnost zavoda povečala, je hranilnica zaprosila pri Narodni banki likviditetni kredit v znesku 4 milijonov dinarjev, v svrhu postopnega izplačila vlog do 10.000 din. To posojilo bo obrestovalo po 3%, menični banketi pa stanajo 10 din brez ožira na višino zneska. Ker zavod plačuje za stare vloge 3% s tem, da namame posojilo po isti obrestni meri, ne utrpj nikake izgube, pač pa bo to le v korist okraja in zavodu. V okraj bi na ta način prišlo 4 milijone dinarjev, zavod pa

bo pridobil na ugledu in bo prejel brez dvoma še več novih vlog ter tako mogel izplačevati nova kratkoročna posojila, kar bo dvignilo gospodarsko blagostanje v okraju.

Da bo hranilnica mogla ta kredit dvigniti, je potrebno, da kamniška občina pristopi kot ziraat za to posojilo in podpiše potrebne menice. Občinski odbor je na svoji zadnji seji soglasno ugodil prošnji hranilnice posebno radi tega, ker bo zavod poleg menice podal Narodni banki kot supergarancijo českiškim potom svojo terjatev proti Privilegirani agrarni banki, katero ima zahtevati od iste za predane kmetijske dolgove v znesku 1.785.739.50 3% obveznice, katere ima prejeti od države iz istega naslova v znesku 1.315.667 din, tako da bo imela Narodna banka s to cesitjo 2 tretjini kritja zaprosenega posojila.

Kakor je iz prednjega razvidno, se stanje našega denarnega zavoda vidno boljša in skoro lahko trdimo, da že uživa svoj stari ugled, ki bo pripomogel do večjega gospodarskega raznaha in blagostanja v Kamniku in okolici.

Iz Ljutomera

— Deseti vinski sejem z vinsko razstavo ki ga je priredila Vinarska podružnica v Ljutomeru, je lepo uspel. Razstavljenih je bilo 138 vzorcev vina, ki so obiskovalcem zelo ugajali. Pri tej prireditvi se je tudi mnogo poučnega in koristnega videlo in slišalo. Ze pri otvoritvi so razni govorniki kritično presojali in primerjali položaj vinarstvih v preteklosti, sedanjosti in v bodočnosti. Mnogi gostje pa so še med pokušanjem izmenjavali svoja mnenja o vinskem vprašanju. Vinogradniki in razstavljalci so bili tudi z gnotnim uspehom zadovoljni, saj so prodali okrog 700 hl vina po večini domačim kupcem. Zadovoljni pa bodo tudi kupci, ki so se pravočasno preskrbeli z našim kvalitetnim vinom. Cene vina so se gibale za mešane vina 5 do 6 din, za sorte pa 6 do 8 din liter. Lepa prireditev bo ostala vsem udeležencem v najlepšem spominu.

— Radijski naročniki v Gornji Radgoni so se že neštetočkrat pritožili radi motenj radijskih aparatov, ki pa še vedno niso odpravljene. Merodajni naj vendar že ukrepanje potrebuje.

— Tovarni avto je zgorel. V sredo se je iz Radencev proti Boračevi vnel tovorni avto, ki je imel naložene prazne zabojne ter je bil namenjen po slatino. Zgorelo je nad 40 zabojev ter 4000 din gotovine, ki jo je imel sofer za nakup slatine. Se ob pravem času so se rešili sofer in dva spremljevalca. Avto je objal velik plamen, ko se je vnel še bencin. Lastnik trpi občutno škodo.

— Avto se je pogreznil sredi banovinske ceste. Kako slabe so naše ceste, izvzete niso niti banovinske ceste, nam priča dogodek, ki se je pripetil oni dan na banovinski cesti pri Razkrižju, kjer se je pogreznil v blato tovorni avto. Ljudje so ga morali dvigniti na deske ter spraviti iz blata, da je mogel svojo pot nadaljevati šele čez dve uri. Na kraju nesreče pa so postavili v blato dolg kol, ki naj opozori vozače, da morajo biti opreznji. Kaj porečejo k temu može iz cestnega odbora?

— Skrivajete orožje. Na Policih pri Gornji Radgoni je imel na eteni nabito puško Alojz Fridan. Njegov 10-letni sin je splezal na peč ter smel puško in jo ogledoval. V hipu, ko je nameril proti 6-letni sestri Alojziji, se je puška sprožila. Deklica se je zgrudila, kri jo je obilila po vsej glavi. Revica so nali starši šele opoldne, ko so se vrnili z dela domov.

navadi najboljši za živino, letos pa ni bilo dovolj, da bi se krili stroški za veterinarja itd. in sicer zato ne, ker se ni sejem vršil 14. marca. Sicer pa je občina pravčasno zaprosila, da bi se sejem vršil 14. marca v Semiču, ni pa bila prošnja pravčasno rešena. Kite se je toliko časa držala, se čudimo! Zato ima občina skode na račun 2000 €.

Vzorno delo naših planincev

Koče in domovi Orednjega društva SPD so imeli lani 22.695 gostov — Novi proračun znaša 440.000 din

Ljubljana, 18. marca. Sredi je na svojem rednem običnem zboru Orednje društvo SPD, to je bivša ljubljanska podružnica SPD, polagala račune za preteklo poslovno leto. Obični zbor je otvoril v dvorani Delavske zbornice predsednik g. Josip Pretnar s pozdravom zborovalcev in zastopnikov, tako zastopnika naše hrabre vojske podpolkovnika Oblaka, zastopnika banke uprave dr. Rakeja in referenta g. Sorlerja ter g. Badiro, zastopnika mestne občine inšpektorja Westra, zastopnika železniške direkcije dr. Jegliča in višjega kontrolorja Majcena, zastopnika Zimskopostne zveze dr. Vrtačnika ter zastopnika tiska.

Z odobravanjem so zborovalci sprejeli predloženi proračun, da se pošlje Nj. Val. kralju ulanostna in pozdravna brzojavka. Predsednik se je zahvalil oblaščem, ki so podprle društvo z dotacijami in mu bile pri delu naklonjene. Z molkom so zborovalci počastili člane, ki so v teku poslovnega leta umrli in bili večinoma iz vrstnih planincev, ter zvesti tovariši, to so pokojni člani Knafele, Rožman, Uršič in Jakopič.

Za zapisničarja je predsednik imenoval g. Tipiča, za overovatelja zapisnikarja pa rav. nateleja Skerlepa ter akademika Jordana. V svojem poročilu je predsednik poudaril, da je Orednje društvo SPD preživelo prvo leto v samostojnem in neodvisnem delu po reorganizaciji SPD. Posebno pažnjo je posvečalo vzgoji paraščaja za vsesojem more ugotoviti, da je imela pri tem delu uspehe. Tudi lani se je društvo uveljavilo v krogu mednarodnih planincev v Parizu. Izrekli so delali marljivo in dosegli lepe uspehe. Potrebno bi bilo, je naglašal predsednik, da bi se člani velike planinske družine, ki je zbrana v društvu, med seboj bolj spoznali, nakar bi bili uspehi društva še lepši.

Tajnik dr. Brilej je predložil poročilo o delovanju društva v preteklem poslovnem letu. Poročilo smo objavili že v večerajši številki. Zborovalci so ga sprejeli z odobravanjem. G. tajnik je predložil pozdravno brzojavko starejša solora dr. Jožeta Tomiškega, ki se občnega zbora ni mogel udeležiti.

Zanimivo je bilo slednje poročilo načelnika gosposarskega oddelka g. Iva Marsala. Poročal je o gospodarskem delu društva in podrobno pojasnil vse izdatke in dohodke. Javnost bodo zanimale številke o obisku v kočah in domovih društva. V teku lanskega leta je obiskalo domove društva 22.695 planincev, v l. 1936. je bil obisk za 2730 gostov večji. Najbolj obiskani so bili Aljažev dom z 2687 gosti, Kredarica z 2436 gosti in

koča pri Triglavskih jezerih s 1719 gosti. Razveseljivo je dejstvo, da prihaja k nam vedno več tujcev, ki se počutijo v naših krajih in v naših kočah prav dobro in se laiskavo izražajo o naših planinskih napravah. Od celotnega števila posetnikov koč in domov je bilo 20.386 Jugoslovancev, 1084 Avstrijcev, 465 Nemcev, 93 Italijanov, 11 Rusov, 226 Angležev, 24 Poljakov, 15 Romunov, 18 Bolgarov, 278 Čehoslovancev, 32 Francozov in 68 gostov raznih drugih narodnosti. Od poseta koč je imelo društvo 363.508 din dohodkov. Zaradi neugodne zimske sezone ter slabega vremena ob neveljavi v juniju in juliju je poset v kočah in primeri s posetom v predlanskem letu nazadovol. Večje dohodke kakor l. 1936. izkazuje ta Gojzova koča in koča v Kamniški Bistrici.

Društveni proračun za l. 1938. predvideva 440.000 din dohodkov in toliko izdatkov. Oskrba bo dala 320.000 din dohodkov, vpisnina 5000 din, članarina 75.000, darila 30.000 din in dohodki iz prodanih tiskovin 10.000 din. Med izdatki je največja postavka za obresti in odplačila dolga v znesku 172.000 din, nadalje za upravo 140.000 din, za članski prispevek glavnemu odboru 9000 din, za fototisk 500 din, za propagando in prospekte 9000 din, za knjižnico 4500 din, za pota in markacije 20.000 din, za vzdrževanje zgradb 60.000 din in za nabavo inventarja 25.000 din.

Bilanca izkazuje 2.768.720 din aktive in toliko pasive. Večje postavke aktive so nepremičnine, to je stavbe in posestva, v znesku 1.810.993 din, inventar 697.128 din, dolžniki 135.210 din in zaloga v kočah v znesku 82.289 din. Večje postavke pasive so dolg v Mestni hranilnici in pri Pokojniškem zavodu v znesku 992.959 din, umniki 331.383 din, kavejce oskrbnikov 96.034 din.

G. Henrik Lindner je za naloznost izjavil, da so predloženi računi našli vse knjige in račune v vzornem redu. Predlagal je odobro razrešnice, ki je bila soglasno sprejeta. Soglasno je bil sprejet tudi proračun za tekoče leto.

Pri nadomestnih volitvah so bili soglasno izvoljeni na mesto odstopivših odbornikov Milana Khama in dr. Novaka ter umrlih članov Knafele in Rožmana g. ing. Henrik Paribubsky, Pavel Kunaver, dr. Stanko Tomišek in Adalbert Pušnik. Glede delegatov za glavno skupščino, ki jih je 62, so zborovalci dali odobro pooblastilo za imenovanje. Okrog 22. ure je predsednik dr. Josip Pretnar zaključil obični zbor Orednjega društva SPD, ki je ponovno dokazalo, da neumorno ljubi gospodarstvo in izobraževalno društvo udeležiti. — Odbor.

in g. Ogorevc Ivan. V nadzorstvo sta bila imenovana g. Repič Drago in Kočman Zmago. Pred zaključkom občnega zbora je podal nekaj pojasnil še g. Gombač in g. Badiro.

Za 3 milijone škode so preprečili

Litija, 15. marca. Litjska gasilska župa je imela v nedeljo redni obični zbor, ki ga je vodil župni starišina tatarski svetnik Dolinar iz Kresnice. Udeležili so se ga delegati 37 gasilskih društev.

Tajniško poročilo je podal Fr. Zapišek. Župa šteje 1100 rednih, 1000 podpornih in 500 ustanovnih in častnih članov. Skupaj se dve novi gasilski edinci in kmalu bosta ustanovna občna zbora. Izmed številnih društev, včlanjenih v župo ima 19 čet svoje domove, 2 doma pa bosta otvorena leta. Čete imajo 6 motornih brigad, 11 agregatov, 21 ročnih brigad, 19 berglov, 13 voz itd.

Gasilska društva litjske župe so letos preprečila za 3 milijone din škode; gasilci so gasili pri 17 požarih. Požari so zahtevali skupno tri četrt milijona din škode. Mnoge gasilske čete so začle v hude gozdne stiske, tako n. pr. četa v Dobu ne more plačati niti obresti za kupljeno gasilsko orodje. Lani so dolgovala gasilske čete litjske župe 116.000 din, letos pa se okrog 100.000 din. Čete dobivajo redne podpore iz gasilskega sklada. Letos bo količina nekoliko manjši kakor doslej. Zavarovalnice bodo plačale 200.000 din manj kakor lani.

Za zvesto in dolgoletno delovanje v gasilskih vrstah je bilo odlikovanih več gasilcev.

Slovenski javnosti

Ljubljana, 18. marca

Dnevno časopisje je že razbeležilo vest o proslavi 180 letnice Valentina Vodnika v Zg. Šiški. Podpisano društvo si je po 18 letnem delovanju nadelo nalogo odkupiti rojstni dom prvega slovenskega pesnika in to, ako bo mogoče, že v bližnji bodočnosti. Ker je ta zgodovinska znamenitost privatna last, je važnejše, da odkupi hišo društvo, ki nosi Vodnikovo ime in deluje v njegovem kraju. Potrebno je, da dobi to kulturno društvo Vodnikovo rojstno hišo v svojo posest, s tem pa tudi lastno streho, pod katero bi moglo še intenzivneje delovati v duhu Vodnikovih idej, kar je najboljša propaganda za slovensko besedo.

Razpoložljiva sredstva za to lepo zamisel ne zadostujejo. Zato si dovoljuje podpisano društvo blagohotno nasloviti prošnjo na vso slovensko javnost, društva, korporacije itd. za podporo v svrhu izvedbe tega lepega, za nas Slovence gotovo kulturnega in važnega načrta. Gre za akcijo, ki je v tem pogledu samo slovenskega in ne političnega značaja.

Akcija, ki jo je pokrenilo društvo v okolišju Šiške, je nalezela glode na današnji položaj pri nekaterih na najlepši odziv. Pričakujemo, da ne bo Ljubljancema, ki bi po svoji moči ne pomagali odkupiti ta viden spomenik, katerega ne moremo nikakor več prikrivati tujcem, ki se že tako pogosto zanimajo zanj. Pomoči pričakujemo tudi od vse slovenske javnosti tu in onkraj naših meja, da prispevajo v sklad za odkup Vodnikovega doma.

Društvo napolnaga z razglednicami Vodnikovega rojstnega doma in njegove slike, katero prejme vsak darovalec kot malo oddolžitev v spomin.

V Ljubljani se je že pričela nabiralna akcija po pooblaščenih članih podpisane društva, od katerih imata dva spominsko knjigo, v katero prosimo, da se vsak darovalec vpiše. Vljudo prosimo, da ne odklanjate prispevkov z ozirom na neveljavno delo nabiralcev ter da stranke ne odganjajo razpeševalcev slik, temveč, da se oddolžite vsaj z dvema dinarjema. Dalje prosimo vse one, ki prejmejo pisemne prošnje, da jih upoštevajo. Imena darovalcev bodo objavljena v dnevnem časopisju.

Vsak zaveden Slovenec naj daruje vsaj malenkosten znesek v sklad za odkup Vodnikovega rojstnega doma na naš čekovnik račun št. 17-666, ker le tako bo dokazano, koliko znamo ceniti moč, ki so kot prvi začrtali najlepšo pot slovenski besedi in pesmi.

Narodno prosvetno društvo Vodnik v Zg. Šiški, Ljubljana

Iz Trbovelj

— Obični zbor vojnih invalidov. V nedeljo 20. t. m. ob 9. bo v dvorani gostilne Fortke obični zbor tukajšnjih vojnih žrtv. Tukajšnja invalidska organizacija vabi svoje članstvo in vse, ki sočustvujejo z nesrečnimi vojnimi žrtvami, da se tega zbora udeležijo, ker hoče organizacija z večjim poudarkom manifestirati za novi invalidski zakon, ki je nujno potreben, da se popravijo krivice, ki so bile našim invalidom, vdovam in sirotam prizadejane z invalidskim zakonom od leta 1929, ko je bilo krivično reduciranih na tisoče najbednejših vojnih žrtv. Delegat občnega odbora iz Ljubljane bo poročal o osnutku novega invalidskega zakona, s katerim se pričakuje, da bodo krivice popravljene, vabijo pa se tudi zastopniki občin in raznih narodnih društev, da s svojo prisotnostjo podpro prizadevanje invalidske organizacije za pravice vojnih žrtv.

— Prah. Zadejne dni se dvigajo po naši banovinski cesti, ki je edina komunikacija, ki veže kolodvor z gornjimi Trbovljami, oblaki gostega prahu. Zlasti kadar vozijo naši veliki moderni avtobusi, človeka kar prijetno iznenadi, ko lahko za nekaj trenutkov vsrkava blagodejno učinkujoči prah, ki je čestokrat tako gost, da zastre pogled in duši v prsih. Ljudje bi se temu neznosnemu zlu radi ognili, toda kam, ko ni druge ceste in se hočeš nočeš moraš poslušati te prahne kopelji. Bili so časi, ko v Trbovljah nismo vedeli kam z brezposelnimi, pa bi se z večjimi ali manjšimi sredstvi, ki bi se morala le našla, dala zgraditi ob Trbovljski primerna pespot, ki bi služila ljudem tudi za sprehajališče, ki ga v Trbovljah zelo pogrešamo. Mogoče pa ta zamisel še ni prepozna in bi se le dela v doglednem času izvesti, saj je v obliki še precej brezposelnih, ki bi jih bilo treba zvesti v delovno skupino, naj bi se dala in

36. KOLO

DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

žrebanje I. razreda

13. in 14. APRILA 1938.

Dobitki:

Din 64,991.000-

CENA SREČKAM ZA VSAK RAZRED:

1/1 srečka	1/2 srečka	1/4 srečka
Din 200.-	Din 100.-	Din 50.-

IZPLAČILO TAKOJ — BREZ ODBITKA!
STROGO SOLIDNA POSTREŽBA!

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN I DRUG

GAJEVA 8 ZAGREB ILICA 15

Naročila naj se naslovijo NARAVNOST NA NAS, ker nimamo nikjer ne preprodajalcev ne agentov.

Imena dobitnikov ne dajemo v javnost pod nobenim pogojem!

zaslužka gotovo ne branili. Dokler pa take poti ali ceste ni, bo treba pač obstoječo cesto skopirati, da se ljudje v prahu ne zađuše.

Tatvine na deželi

Preserje, 17. marca. Zadnje čase se množe v preserski občini tatvine. Približno pred tremi tedni so neke nedelje vtrli tatvine v klet Fr. Grebenca, trgovca in gostilničarja v Podpeču ter mu odnesli nad 30 litrov žganja in toliko vina, naslednji dan so pa našli prazne steklenice v Ljubljani.

Delo Kolašic v Trbovljah

Tudi v preteklem poslovnem letu je društvo marljivo in uspešno delovalo

Trbovlje, 17. marca. Dolgo vrsto let je opravljala tukajšnje Kolo jugoslovenskih sester svoje nacionalno, socialno in prosvetno poslanstvo v naši dolini. V dobi rudarske krize je bilo delovanje naših Kolašic zlasti na humanem polju posebno uspešno, toda tudi sedaj, ko so največje težave minile, si prizadevajo Kolašice z veliko marljivostjo z raznimi prireditvami, tečajji, predavanji in prosvetnimi sestanki dvigniti izobrazbo našega ženstva. Da je bilo v tem pogledu njihovo delo tudi v lanskem letu kronano z uspehom smo imeli priliko slišati na običnem zboru Kola, ki je bil danes teden v društvenih prostorih organizacije.

Obični zbor je vodila predsednica ga. La. pornikova, ki je podala izrpen pregled dela v preteklem poslovnem letu. Posebno izločen je bil kuharski odsek, ki je priredil 36 kuharskih večerov. 20 večerov so vodile članice same. Da se da sestram-gospodinjam priliko se temeljiteje izobraziti v kuharski umetnosti, je stopilo vodstvo Kola v stik z »Zvezo gosposlinj« v Ljubljani, katere je poslala učiteljico M. Ratejevo, ki je priredila v Trbovljah 6 kuharskih večerov. Vršla sta se tudi dva tečaja za ročna dela. Na tem tečaju so imele članice možnost in priliko seznaniti se z vso tehniko novodobnega ročnega dela in s krojenjem perila in obleke. Dom sester ima tudi knjižnico, ki pa je šele v razvoju. V počitnicah je poslalo Kolo 22 otrok za tri tedne na morje. Vrnili so se zdravi in zagoreli. Z denarnimi sredstvi pa je podprlo organizacijo tudi ministrstvo za narodno zdravje in banska uprava. Meseca maja je Kolo interno počastilo materinski dan ter pri tej priliki obdarovalo nad 100 starih žensk. V aprilu je Kolo priredilo predavanje, ki ga je imel učitelj g. Sušnik o spomladanskem delu na vrtu. Po svojih zastopnicah so se Kolašice udeležile jubilejne evančarije predsednice matičnega društva g. Franje Tavčarjeve ter otvoritve razstave likovnih umetnic Mla antante.

Tajnica gđ. Plavškova je poročala, da ima društvo 589 rednih, 5 ustanovnih članic in 4 pokroviteljice. Svoje prostore ima v stavbi TPD, kjer se opravlja vse društveno delo. Kolo je včlanjeno v banovinski ženski zvezi kolektivno pa v Klubu koroških Slovenecv. Blagajniško poročilo izkazuje znaten promet, kar je pripisati delavnosti volstva in odbora.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen stari odbor z malimi spremembami. Za novo poslovno leto si je novi odbor že sestavil delovni program, ki bo obsegal:

1. dobrodelne prireditve, 2. predavanja, 3. tečaje: kuharski, ročni (ročna dela) in o negetičnih, 4. evančarije s članicami v mesečnimi sestanki, 5. izpopolnitev članice za članice in zbiranje knjig, 6. sodelovanje z ostalimi društvi pri nacionalnih, socialnih in kulturnih prireditvah.

V SANATORIJU
Primarij: Moram vas opozoriti, da podležite tej operaciji od desetih balnikov devet. Ali morem storiti kaj za vas, predno zaženemo?

Bolnik: Da, pomagajte mi obleči se in dajte mi klubuk.

BILO JE ZADNJIČ
Verica pride vsa obokana iz šole. Smejali so se ji, ker ima rdeče lase.

— Nikar ne budi žalostna, Verica, — jo tolaži mati. — Tvoje sošolke so neumne. Lase ti je vendar napravil gospod Bog.

No, če je tako, ni pa ne bom nikoli več pustila ničesar narediti pri njem, odgovorila Verica.

70 letnica narodnega trgovca

Ljutomer, 17. marca. Na lepem hribčku pri Mali Nedelji je praznoval v nedeljo svojo 70 letnico znani trgovec Fran Senčar v krogu svojih domačin in bližnjih prijateljev. Fran Senčar je doma iz Bohinjskega kotarja. Kot trgovec se je prvič uveljavil pri Sv. Jurju ob Ščavnici, nato pa pri Mali Nedelji, kjer je pokazal kmalu svoje trgovske sposobnosti ter si kot marljiv in štedljiv trgovec svojo trgovino tako povečal, da je otvoril podružnico in Ljutomeru in Strigovi, ki sta sedaj v rokah njegovih sinov.

Senčarjeva hiša, je znana daleč naokrog. V njo se zatekajo vsi, ki so potrebni pomoči, ki se jim v tej hiši tudi vedno nudijo. Fran Senčar je ob svojem jubileju telesno krepak, močan, odločen nacionalist, ki je v strogo racionalnem duhu vzgojil tudi svoje otroke, ki krepko korakajo po očetovih stopnjah, saj je njegova hiša med stalnimi najstarejšimi naročniki »Jutrac«, »Slovenskega naroda« in »Večernika«. Senčarjeva hiša nudi tudi ob vsaki priliki podpre Sokolu, Gasilski četi in šolski mladini. Našemu jubilarju želimo, da bi še mnogo let bil čil in krepak med svojimi dragimi!

Usmilite se uboge živine

Novo mesto, 17. marca. Če človek malo opazuje vsakdanje življenje, zlasti se oni poslovni svet, ki se bavi s kupitvijo živine, pride do naravnega zaključka, da so vsi ti ljudje med seboj nekak povezani in da se ta medsebojna povezanost pred ljudmi krije z nevidno ali komaj vidno koproto. To so končno pač kupijski interesi, katere najbolj po vsem svetu — vendar z različno v postopanju. Novomeščani imamo priliko videti vsak teden cele črede rogatih živin, ki jo gonijo skozi mesto. Živino gonijo vsak teden iz Karlova, kamor hodijo spo njo trgovci, prelivcem iz Gorenjske. Le-ti nakupujejo živino izroče najetim gonilcem, ki jih tam dobiš v izobilju za mal denar. Gorilci ženo živino od kraja, kjer ima kupce svoje zbirališče do kraja oddaje. Vso to dolgo in naporno pot, ki jo žival mora napraviti in to v najboljšem primeru 180 km, ne dobi prave krane in je večji del navezana na oni grizljivi, ki si ga mimogrede sama zmuji v zamrzljavi travi ob cesti. Le v polstvi je zanj v tem pogledu malo boljše. Ko priženo živino na določene kraje (Kranj, Jesenice), pride ta vsa izbrpana in stoji komaj še pokonci. Za seboj pa pušča vso pot po vrhu še krvave sledove.

Na novomeškem mostu in tudi drugje ima naše občinstvo žal, priliko videti vsake soboto zjutraj cele mlake krvi kot kričče dokaz brezvestnega trpinčenja živine. Pri tem postopanju se ljudje resnično lahko zgražajo in se obenar vprašujejo, ali ni mogoče temu barbaričnemu početju brezsrčnih trgovcev postaviti še enkrat konec. To trpinčenje živine se do poka iz leta v leto. Nekdo je prišlo v tem pogledu do izvestnih ukrepov, vendar so zvitji trgovci ubrali drugo pot. Gonilcem so dali navodila, naj gonijo živino preko Gorjancev po banovinski cesti na Semčje, Uršna sela, Dvor, Zuzemberk in dalje. Energični nastopi otročkov in to preprečil pa samo za nekaj časa. Ubogo živino so jeli ponovno goniti po drž. cesti. Tako postopanje trgovcev, ki jim seveda donaja največji dobiček, bi se moralo z vsemi srečeti preprečiti. Razumljivo je, da trgovci pri takem transportu ni treba plačati ne železniškega

Zborovanje trgovskih nameščencev

Kranj, 18. marca. Danes teden je zborovalo v Narodnem domu v Kranju »Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev«. Navzočih je bilo 56 članov in članic. Kot zastopnik Zveze se je udeležil občnega zbora g. Gombač iz Ljubljane. Zborovanje je vodil predsednik g. Tone Štampihar. G. Korsi Lovro je poročal o delu društva, ki se je aglno udeleževalo v vseh zadevah nanašajočih se na naloge in potrebe organizacije. Izvedlo se je volitve zaupnikov, pri mesečnih sestankih so se obravnavala razna aktualna vprašanja, zlasti je članstvo zanimalo vprašanje gradnje stanovanjskih hiš po Pokojniškem zavodu. Število članstva je do občnega zbora naraslo od 86 na 137. Sej je bilo 7, sestankov 5, dopisov se je odposlalo in prejelo 152.

Blagajnik g. Mikuz je poročal, da je bilo dohodkov 6.611 din izdatkov pa 3.045 din; prebitok znaša 3.566 din, čisto premoženje 8.645 din, podporni fond pa 3.979 din 38 para. Nadzorstveno poročilo je podal g. Repič Drago in je bila odboru izrečena zaupnica. V podporni fond se je na novo vtrotalo 1.000 din. Predsednik g. Štampihar je predlagal, naj se pri moških zniža starostna doba pri Pokojniškem zavodu s 40 na 35 let, pri ženskah pa s 35 na 30 let. Predlog je bil soglasno sprejet.

Zborovalce je pozdravil g. Gombač iz Ljubljane v imenu Zveze, ki je glede znižanja starostne dobe povedal, da je Zveza že pokrenila akcijo potom postane v skupščini, če bo mogoče predlog vnesti v finančni zakon. G. Štampihar je nadalje poročal o zanimanju članstva za gradnjo stanovanjskih hiš po PZ. V tej zvezi je bil sprejet predlog za spremembo pravil iz l. 1930, v katere naj se vnese nekateri ojašave. Poročal je tudi, da se glede zdravniške službe množe pritožbe in zahteval, naj se s 1. aprilom nastavi še drugi zdravnik, drugače grozi izstop večje grupe nameščencev iz bolnišniške blaginje. G. Kožman je pojasnil predpis, da drugi zdravnik ne more biti nastavljen, dokler ni 800 članov. Priporočil je, naj se vsi nedostaki javijo. Nato je g. Štampihar svoj predlog formuliral tako, da nameščenci, zbrani na občnem zboru, zahtevajo prost izbiro zdravnika. Pri volitvah je bil na predlog g. Jereba ponovno izvoljen za predsednika g. Tone Štampihar, v odbor pa se g. Cof Mirko, gđ. Rugele Mara, g. Mikuz Maks, g. Azman Adolf, g. Juvancič Zvonko, g. Azman Karol, g. Oman Tine, g. Kolar Rado, g. Drača Ivan, g. Indihar Franc, gđ. Janaki Kati, g. Kosič Lovro

Brezuspešen lov za prestolom in ljubeznijo

Z ljubavnimi pustolovčinami je zapravljal bivši španski prestolonaslednik vse izgleda na španski prestol

Ameriški tisk ima zopet senzacijo. Marta Rocafortova, ki je bila pičle tri mesece komtesa de Cavadonga, se ni samo ločila od svojega moža, sina Alfonza XIII. in pretendentu na španski prestol, temveč se namerava v kratkem znova poročiti z ameriškim policistom v Miami-Beachu Tommy Adkinsom. To je seveda nekaj za ameriške novinarje, ki so odhiteli na Florido, da bi mogli poročati čim več o srečnem ženin in pogumni nevesti. Človek se nehoti vprašati, zakaj vzbuja ta zakon toliko zanimanja v ameriški javnosti. Gotovo v prvi vrsti zato, ker gre za ločeno ženo grofa de Cavadonga, tega večnega ljubimca in novega pretendentu na španski prestol.

Rocafortovo. Toda razen tega je podal še važnejšo izjavo političnega pomena: »Odkar sem se vsem pravicam do španskega prestola v trenutku, ko sem sklepal zakon s senorito San Pedro. Ker bo ta zakon v kratkem proglašen za neveljaven, proglašam za neveljavno tudi mojo izjavo, da se odrekam vsem nasledstvenim pravicam. Preključujem to izjavo in prevzemam zopet svoje dedne pravice, da bom lahko v danem trenutku pravomočno proglašen za španskega kralja.«

Alfonz XIII. je seveda brzojavno protestiral proti temu samovoljnemu seganju po dednih pravicah in pretenzijah na španski prestol, ker je razen drugih političnih

Prince Asturisk in senorita San Pedro

Grof de Cavadonga, bivši princ Asturisk, je v Ameriki že splošno znan s svojimi ljubavnimi aferami. Komaj tri leta je tega, ko se je oženil z mlado Kubanko senorito Edelmira San Pedro. Čeprav je bilo to lepo dekle preprostega rodu, ni hotel princ niti slišati o tem, da bi se ne poročil z njo in tako je pretil v bivši španski kraljevski rodbini razkol med očetom in sinom, ednim možnim prestolonaslednikom. Pozneje je bil sklenjen kompromis. Princ se je odrekal vsem pravicam na španski prestol in izpremenil svoj naslov. Postal je grof de Cavadonga in tako se je lahko oženil z lepo Kubanko. Obenem je pa še vedno vzdrževal rahle stike s svojo rodbino, ki so pa bili čisto finančni. Čeprav takrat grof še ni živel v tako hudih denarnih stiskah, kakor pozneje in zdaj. Toda ta vroča ljubezen ni trajala dolgo.

Poldrugeto leto je tega, ko je prišla iz okoličnice mladik zakoncev vest, da se ne razume posebno dobro in da misli na ločitev v prvi vrsti zato, ker se je bil ta čas grof že zopet zaljubil in sicer v drugo lepo Kubanko, senorito Rocafortovo, hčerko nekega newyorškega dentista. Takrat so pa nastale še druge ovire. Kakor vsi drugi člani španske kraljevske rodbine, je tudi grof de Cavadonga rahlega zdravlja in naenkrat je dobil močno recidivo dedne hemofilije tako, da je bila potrebna transfuzija krvi, predno si je nekoliko opomogel. Navzlic nesporazumom v rodbini je prispela takrat v Ameriko skrbna mati, bivša kraljica pod tujim imenom grofica de Toledo, da bi se pobotala s sinom. To se je tudi zgodilo, toda pomirjen je ni trajalo dolgo. Konec ga je bilo, čim je grof zapustil bolnišniško posteljo. Materi je takoj izjavil, da se bo ločil in oženil s senorito

komplikacij oviralo njegov finančni spozrazum s sinom, ki bi mu v takih okoliščinah nikoli ne bil izplačeval apanaže in ne sklenil z njim nobene finančne pogodbe. Bivši Asturisk princ se je pa protivil, češ, da v tem pogledu bivši španski kralj ne more odločati, kajti če bo on, grof de Cavadonga, poklican kot princ Asturisk na španski prestol, se bo to zgodilo po volji ljudstva pod vodstvom generala Franca. Čim je bila ta izjava oficijelno objavljena, je prekinila rodbina bivšega španskega kralja z bivšim prestolonaslednikom vse stike. Ta nepričakovani sklep je pa spravil zaljubljenega grofa v velike denarne stiske in zlasti pospešil njegov drugi zakon s senorito Rocafortovo, ki jo je vzel proti volji vseh. Kako dolgo je trajala njegova nova zakonska sreča, vidimo na hitri ločitvi, ki je prinesla Ameriki novo senzacijo.

Druga ločitev je šla še hitreje od prve, kajti grof de Cavadonga se je zadovoljil z ameriškim proglasom svoje svobode, ki ga je v treh tednih uradno rešil s sodnim sklepom zakonskih vezí. Ni se obrnil na papeža, kakor njegov oče Alfonz XIII., da bi proglašil njegov zakon za neveljaven. Toda tudi toga ni rešilo iz denarne stiske. Iz rodbinske blaginje ne dobiva zaljubljeni grof nobene večje apanaže in tako bo moral najbrž sprejeti ponudbo ameriških manazerjev in nastopiti v kabareti ali v varieteti kot svojevrstna atrakcija. Morda mu bo k temu pripomogla v Ameriki dobro znana filmska igralka Olaga Fraya Kellinova, ki si jo je izbral za tretjo ženo. Te ljubavne pustolovščine so pa pripravile grofa ob ves ugled v Franciji Španiji, tako da niti v Burgozu in Salamanci ne mislijo več resno na to, da bi mogel zasedati španski prestol.

vodinja se vozi skoraj vsak dan v Pariz in večkrat jo vojvoda spremlja. Oba rada hodita v kino in gledališča. Večinoma pa ostajata doma med svojimi prijatelji, med katere spada v prvi vrsti ameriški poslanik v Parizu Bullitt.

Film o tragediji na morju

Sredi septembra 1936 je divjal blizu vzhodne obale Islanda strahoviti vihar, iz katerega je svignil 16. septembra na vse strani klic SOS. Zaman. Na pomoč je klicala polarna raziskovalna ladja »Pourqui-Pase«, stisnjena med ledenimi gorami, ki so jo slednjič strle. Od vse posadke se je rešil en sam mož, vsi drugi so našli v valovih smrt. Med njimi tudi vodja ekspedicije g. Jean Baptiste Charcot, rojen leta 1867 kot sin profesorja v Neuilly pri Parizu. Čeprav je bil po poklicu zdravnik, je vzljubil mrzli sever in mu žrtvoval dolga leta svojega življenja, slednjič pa tudi življenje samo. Arktdio je spoznal leta 1904, ko se je kot zdravnik udeležil antarktične ekspedicije, ki je odkrila Loubetovo Zemljo. Od takrat je bil izgubljen za zdravni-

tako presenetljivega, da je leta kar zijal od presenečenja.

XXVII.

LYTTONOV USPEH

— Eh, zakaj pa tako burno? — Kaj se je zgodilo, kapitan? Saj vam od razburjenja obraz kar gori. — S temi besedami je pozdravil inspektor Harris, sedeč v oblaku modrikastega dima za svojo mizo, tretjega julija okrog devetih zjutraj razburjenega Lyttona, ko je planil z očetom Benettom v njegovo pisarno.

— Končno je cilj dosežen. Ne čudite se, inspektor. Takoj vam vse povem in vrag naj me vzame, če tudi vam ne bo žarel obraz kakor meni. Imamo jih vse v pesti — takole v pesti in zdaj mi nihče ne uide, za to vam jamčim.

Harris se je zasmehal temu navdušenju, potem se je pa njegov vprašujoči pogled ustavil na Lyttonovem spremljevalcu.

— Koga ste mi pa privedli tu? — je vprašal radovedno.

— Očka Benetta, kakor mu pravimo vsi. On je lastnik sicer ne velike, toda zelo dobro znane krčme, kjer se zbira družba, ki bi vas močno zanimala, dragi inspektor, — je odgovoril Lytton, dočim se je Benett v zadregu priklanjal.

— Ta mož je nam storil veliko uslugo, za kar sem mu seveda zagotovil nagrado in našo zaščito za vsaj služaj.

— Hm — že razumem in spominjam se. Pravili ste mi nekaj o njegovem pripovedovanju. Niman-

MUHA ENODNEVNICA

je vsak dnevnik. Zjutraj ali popoldne ga prečitaš, potem pa ga odložiš in pozabiš nanj. Slavnostna in obenem velikonočna številka »Slovenskega Naroda«

bo pa imela trajno vrednost, ker izide

v proslavo 70letnice najstarejšega slovenskega dnevnika, v proslavo pomembnega kulturnega dogodka.

Jasno je torej, da bo uspeh oglasov v naši jubilejni številki izredno velik. Jasno je pa tudi, da tako učinkovite reklame ne bo zamudilo nobeno podjetje, ki se zaveda, kaj pomeni reklama v sodobnem gospodarskem življenju.

ški poklic. Dal si je zgraditi ladjo »Pourqui-Pase«, s katero je krenil leta 1908 na prvo samostojno ekspedicijo. Potem je podaril ladjo francoski vladi, ki ga je imenovala leta 1910 za šefa pomorskega laboratorija v Parizu in poveljnika njegove bivše lastne ladje »Pourqui-Pase«. In od leta 1919 je vsako leto organiziral ekspedicijo v polarne kraje. Leta 1928 se je udeležil iskanja Amundsen.

Lani jeseni so našli islandski ribiči ostanke ladje »Pourqui-Pase«. Francoska vlada je dala dragocene relikvije odpeljati v Pariz in jih spraviti v muzej. Med ostanki ladje so našli ribiči tudi nekaj zvrtkov filma, ki so se bili pod vplivom soli in peska spoprijeli v klopčič. Prvotno so mislili, da je izkjučeno ta film uporabiti in zato so ga izročili muzeju, od koder ga je vzel nekega dne paznik in ga doma namakal v topli vodi. Slednjič ga je razvil in pokazal so se povsem dobri negativ, na katerih se vidi začetek in konec vožnje nesrečne ladje.

Esperanto na Novi Zelandiji

V januarju je bil kongres novozelandskih esperantistov v mestu Cristchurch. Otvoril ga je župan mesta, ki je v svojem govoru navdušenost hvalil esperanto kot pomembno sredstvo za sporazumevanje med narodi. Zastopniki esperantskih klubov so posebno naglašali, da se je v preteklem letu učilo blizu 200 solobnih otrok esperanta v posebnih tečajih. Propagandi esperanta na Novi Zelandiji je posvečena velika pozornost. Pa tudi tisk in javnost sta sproti informirana o uspehih esperanta po vsem kulturnem svetu.

Sklenjeno je bilo izdati politično publikacijo o Novi Zelandiji v esperantu. Esperanto se bo v bodoče uporabljal tudi v programu radijske postaje na kratke valove. Razen tega bo izdana izredna poštna znamka z besedilom v angleščini in esperantu v proslavo 100letnice priključitve Nove Zelandije kot kolonije k Angliji. Domača radijska postaja je dovolila kongresu 15 minut, v katerih je tajnik zveze novozelandskih esperantistov govoril o delu kongresa.

Stenografski stroj?

Stenografija je nastala iz izkušnje in spoznanja, da z navadno pisavo ne moremo sproti zapisovati besed, ki jih izgovarja človek bodisi v pogovoru ali govoru. To je že zelo staro prizadevanje, saj izvira ime stenografija od londonskega župnika Willisja, ki je živel na meji 16. in 17. stoletja. Stasoma je nastala cela vrsta stenografskih sistemov. Najbolj znan je bil Gabelsbergov sistem. Čim so prišli prvi popolnejši stroji in aparati, so si jeli izumitelji prizadevati, da bi izumili tudi stroj za stenografiranje. Šlo je v bistvu za to, da bi se mehanizirala tudi stenografija. Stasoma so sestavili mnogo stenografskih strojev, podobnih v glavnem pisalnemu stroju, samo da so poenostavljeni na znatno manjše število tipkov.

Toda tu se je pojavila težava. Če je malo tipk, je treba mnogo črk kombinirati, s tem pa postanejo znaki težavni in težko čitljivi. Ko je prišel Edisonov fonograf, so nastali tudi diktafoni. Med poskusi, kako bi zapisovali govorno besedo, je tudi kuriozost, namreč glosograf, ki ga je duhovito, toda zaman sestavil inženir Amadeo Gentili. To je aparat, ki ima več jezičkov. Ti se položijo v usta, da bi zabelžili kretje, iz katerih bi se dal sestaviti zapis govora po valovitih beležkah na dolgem traku. Toda vse to se ni obneslo. Pri glosografu diktrajoči govornik je moral držati v ustih več jezičkov in njihovi tresljaji so se beležili na premikajo-

čem se traku. Zmagala sta stenografija in pisalni stroj. Zmago nad stenografskim strojem je odnesla spretnost stenografke in strojepiske. Tu je odnesel človek zmago nad strojem. Zaenkrat se še ni posrečilo nadomestiti s strojem spretnosti pristojni strojepiske in stenografke. Tu še vedno vlada ročno delo.

Razstava kmečkega osvobođenja

Letos 20. junija bo minilo 150 let, odkar je bilo na Danskem odpravljeno tlačanstvo. Obenem je dobila Danska leta 1788 agrarno reformo, ki je pomenila velik preokret v njenem poljedelstvu. Ker je bila združena z ustanavljanjem posejnih kmetij in osamosvojitvijo kmetov. Do 18. stoletja so bili danski kmetje prisiljeni ostati vse življenje na kmetijah, kjer so bili rojeni in gospodar posestva, ki je odločal tudi o njihovi vojaški službi, jih je lahko po povratku od vojakov prisilil, da so prevzeli to ali ono zavezano kmetijo. Z zakonom iz leta 1788 je bilo to tlačanstvo odpravljeno.

V spomin na ta zgodovinski dogodek je sklenil danski poljedelski svet prirediti letos od 17. do 26. junija kmetijsko razstavo v tako velikem obsegu, kakor je na Danskem ni bilo že od leta 1900. Razstavišče meri 50 ha in nudi krasen pogled na slikoviti Kodanj. V zgodovinskem oddelku razstave bo prikazano življenje danskega kmeta v zadnjih 150 letih. Na vzorni razstavi živine bo 2000 glav najlepše danske živine. Razstava bo združena tudi z zadržno razstavo, razstavo ekonomskega poljedelskega dela mladine, vrtnarsko razstavo, razstavo gozdnega gospodarstva itd.

Rooseveltova duhovitost

O zadnjem obedu, ki ga je priredil ameriški prezident Roosevelt na čast novinarjem, se pripoveduje naslednja zgodba: Neki reporter si je hotel privoščiti prezidenta in napisal je na jedilni list: S tem imenujem Herberta Braterja (Washingtonski pisatelj) za poslanika na severnem tečaju. Zložil je jedilni list tako, da se te besede niso videle in položil ga je med druge jedilne liste, ki so jih dajali novinarji prezidentu, da jih je podpisal za spomin.

Ko so pa zopet razdelili popisane jedilne liste, se je izkazalo, da je prezident opazil skrivne besede. Besedo »severni« je prečrtal in napisal namesto nje »južni«, spodaj je pa pripisal: »Severni tečaj je že zaseden«

Zakaj nastane rak?

Ena izmed modernih teorij o postanku raka pravi, da povzroča to bolezen motnja v notranji sekreciji. Ta teorija izhaja iz spoznanja, da so ekstrakti iz nekaterih žlez, vbrzgnani v živalsko telo, res povzročili raka. Iz te teorije bi izhajal zaključek, da bi morale biti na žlezah z notranjo sekrecijo vidne izpremembe, kadar se pojavi na telesu rak. Te izpremembe sta iskala učenika C. Sannie in Alpfandery. Ugotovila sta, da se možganski podvesek pri raku izpreminja in da dobiva na teži. Podobne izpremembe nastanejo pa tudi pri drugih boleznih. Razen tega kaže pri raku povečano aktivnost čitna žleza, dočim deluje priželice neenako. O naslednicah eo učenjaki ugotovili, da se v njih bujno razvija žlezno tkivo, toda isto se dogaja, če kako drugo tkivo v telesu odмира.

Lahko torej zaenkrat rešemo, da rak ne povzroča tipičnih izprememb v žlezah z notranjo sekrecijo. Učenjaki so nadalje ugotov-

vili, da se rast novotvorb zajezi, če izrežemo človeku možganski podvesek — hipofizo — in ščitno žlezo. Ekstrakt iz trebušne slinavke insulín učinkuje tudi zavirajoče na rast raka. Nasprotno pa pospešuje rast novotvorb adrenalin, učinkovita snov nadledvic. Pri raku torej na učinkujejo žleze z notranjo sekrecijo enotno in njihov učinek si rožasto nasprotuje, kar se je dalo pričakovati. Če vpliva izloček žlez z notranjo sekrecijo na raka, bo to najbrž strogo določeni izloček iz izbranih žlez, ne pa iz ene

Leto 13 mesecev

Ze dolgo razmišljajo napredni ljudje v raznih državah o izpremembi sedanjega gregorijanskega koledarja, ki naj bi se ponovno postavil tako, da bi bolje odgovarjal duhu in zahtevam časa. Koledar, ki ga je uvedel leta 1582 Gregor XIII. in ki je v veljavi še zdaj, seveda ni slab. Za takratne čase je bil celo drzen poskus uspešno spraviti v okvir in razčleniti onih 365 dni, 5 ur, 48 minut in 45 sekund, ki tvorijo leto. Moderni svet pa se dolgo čuti potrebo po splošnem koledarju, v katerem bi se veliki prazniki kakor velika noč začeli samo določenega dne vsako leto enako in v katerem bi bili vsi meseci po možnosti enaki.

O reformi koledarja razmišlja Društvo narodov že od leta 1920 in letos naj bi bil koledar končno reformiran. Prihodnje leto bo namreč zadnje za prihodnjih 11 let, ko bi se dal koledar reformirati, ker se začne leto 1939 z nedeljo. Po reformiranem koledarju bi se začelo vsako leto z nedeljo in imelo bi po 24 dni v 13 mesecih, 30. decembra bi šlo v nedeljo, dan v letu in sicer sobota, ki bi bila brez datuma. Tako bi si sledili dve soboti, kar bi se vsak mesec začel z nedeljo in končal s soboto. Vsakega četrtega leta bi bil po nedelji 30. junija prestopni dan, ki bi izravnal, kakor doslej, nastale razlike. Velika noč bi se začela 1. 8., 15. ali 22. aprila. Čeprav je pa poseben odbor Društva narodov priznal reformo za praktično in lahko izvedljivo, in so nekatere države kakor Francija, Nemčija in Sovjetska Rusija že pristale na njo, ni gotovo, ali bo koledar reformiran že letos. Vedno večja politična napetost vpliva tudi na Društvo narodov, ki bo menda itak kmalu zaspalo. Če pa letos koledar ne bo reformiran, utegne za daljšo dobo zaspati tudi to vprašanje.

Ščepec soli

Nekateri najtežje pričakujejo izum, ki bi onemogočil živim ljudem misliti. Zdal namreč lahko onemogočijo samo mrtvim ljudem misliti.

Iskrenost je dandanes največji luksuz, ki si ga ne morejo privoščiti niti diktatorji.

Razum ne potrebuje drugega prestola kakor glavo, a njegovo kraljestvo je lahko samo brezmejno, sicer ga ni.

Na zemlji bo vedno za vse pametne ljudi dovolj prostora.

Samo človeštvo je bilo dovolj neumno, da je izumilo vojno in tudi dovolj neumno, da si še vedno lasti ta nesrečni patent.

Dandanes spada med pravila olike, da pozdravljamo tudi razbojnike.

Blagor ubogim na duhu, ker imajo v zakupu srečo.

Pravi pesimistov je zelo malo na svetu, kajti pravi pesimist postaneš, ko se prostovoljno posloviš od sveta.

Zivljenje je lepo že zaradi tega, ker se vsi bojimo smrti.

Človek ne živi nikdar tako dolgo, da bi ne bila še vedno kakšna neumnost pred njim.

Kdor ne veruje v sebe, ne sme pričakovati, da bodo verovali vanj drugi.

Nobena lopovščina ni prevelika, da bi je ne skušal še kdo ponoviti.

Vse, kar delamo, je človeško, vendar ni vse opravičljivo.

Ko bi se vsa neumnost dala izmenjati v denar, bi nastala strašna inflacija.

Noben bedak ni varen pred prilizovalci in noben pameten pred zalezovalci.

Vojno je baje treba humanizirati; seveda jim ne pride na misel, da bi raje humanizirali ljudi. Zato bo tvebanja takšen način pobijanja ljudi, da bodo vojaki umirali, še preden bodo stopili v vojaško službo. Poizkuse menda že delajo, ko pobijajo v zaledju otroke. Kakšna bi naj bila bolj »humana« vojna?

V polni meri, blagorodni gospod inspektor, in vse, kar morem storiti, je ponovitev prav kar povedanega.

Harris je jel hoditi po sobi. — Neumnost, da sem baš včeraj ukrenil vse potrebno za svoje inspekcijsko potovanje, kakor sami veste Lytton. Rad bi se sam udeležil tega zanimivega lova — toda zdaj se ne da nič storiti. Sami morate prevzeti poveljstvo. Dam vam šest naših motornih čolnov — bo zadostovalo?

V polni meri, inspektor. — je pritrdil hitro kapitan, ki ga očitno ni prav nič motilo, da se inspektor ne bo udeležil lova.

Dobro, potem pa takoj odredim vse potrebno. Vi pa lahko greste. — je pokimal Benettu. — Toda ponovno vas svarim: Pazite se! Če črhnete le besedico o naših ukrepih, bodo takoj pozabljeni vse vaše usluge, a vi sami veste, da ne poznam nobene šale.

Benett je še nekaj zajecjal o svoji udanosti zakonu in zanesljivosti v obeh oblasti, potem je pa urno odšel vse srečen, da se ni zgodilo nič hujšega.

No, torej nocoj odplujete, Lytton. — je nadaljeval Harris, ko sta ostala s kapitanom sama. — Naj vam pripravijo dvojico in sedmico, ednica naj pa ostane v pristanišču. Vseh motornih čolnov ne moremo pustiti na morje. Jaz se odpeljem danes popoldne in vrnem se čez teden dni, ali pa vam pošljem do tedaj vsa potrebna navodila.

— Ali naj vam kam brzojavim o svojem uspehu? — je vprašal Lytton.

ROLF FREMONT:

Snet v razgalinah

Pustolovski roman

Kapitan Smith ni hotel izgubiti niti minute. Na vso moč je pognal podmornico, toda bežeča sovražna podmornica je bila ta čas že precej daleč, a tudi njeni stroji so bil močnejši in zato ni bilo mnogo upanja, da bi jo »Mars« dohitel.

»Maševalec« se je vedno bolj oddaljeval in kazalo je, da njegova hitrost še narašča. Liki puštica je letel po valovih, puščajoč za seboj penasto brazdo. Zadnje upanje je bilo, da se zaenkrat podmornica ni mogla pogrezniti pod vodo.

Smithov brat je stopil z Morleyjem h kapitanu Posrečilo se mu je bilo vrniti se nepoškodovan čeprav je bil njegov čoln večkrat prestreljen.

— V katero smer vozimo?

— Jugozapadno — tam bo menda Boston in če pojde tako dalje, bomo v eni uri blizu Gore neviht, — je odgovoril kapitan.

— Potem pa moramo čim prej pod vodo, — je dejal njegov brat.

— V tem primeru bi izgubili sovražnika izpred oči.

— Tega se ne boj, jamčim ti, da daleč ne uide. Toda rad bi ti nekaj povedal.

In ta čas, ko so šumeli okrog silno peneti se valovi, je starejši Smith pravil svojemu bratu nekaj

Preobljudenost Slovenije glede na površino rodovitne zemlje

Ljubljana, 18. marca
V času, ko so v nekaterih državah tako aktualne fraze o preobljudenosti in so na dnevni red razprave o novi delitvi kolonij — ne le ozemelj v Afriki, temveč tudi v Evropi — je potrebno, da opredelimo pojem preobljudenosti ter se ozremo na razmere v Sloveniji. (Številke posnemamo po Tehniki in gospodarstvu.)

KAJ JE PREOBLJUDENOST?

Pod pojmom preobljudenost navadno razumemo preveliko gostoto prebivalstva na določeni površini. Industrijske države imajo v splošnem večjo gostoto prebivalstva; razlika v gostoti prebivalstva med agrarnimi in industrijskimi državami je velika in na to tudi industrijske države opirajo svoje trditve in teorije o preobljudenosti. Pri tem se pa ne ozirajo še na druge činitele, razen gostote prebivalstva, ki so odločilni za opredelitev, ali je država v resnici preobljudena ali ne.

V agrarnih državah živi večina prebivalstva zgolj od poljedelstva, odnosno kmetijstva, med tem ko se v industrijskih ali industrijskih državah v pravnem pomenu besede prebivalstvo preživlja tudi v veliki meri, če ne v pretežni večini, tudi v industriji. V državah z dobro razvito industrijo torej večja gostota prebivalstva ne pomeni sama na sebi preobljudenosti. Kakor ne moremo govoriti o preobljudenosti, če se sklicujemo samo na to, da je v mestih večja gostota prebivalstva kakor na deželi, prav tako številnejše prebivalstvo v industrijskih državah še ni dokaz za preobljudenost.

O relativni preobljudenosti lahko govorimo, ko je v državi, ne le stiska za prostor, temveč prebivalci delovnih sil in premalo možnosti za preživljanje. Če hočemo ugotoviti stvarno razmerje obljudenosti po sameznih držav, moramo raziskati, koliko obdelane, rodovitne zemlje odpade na prebivalstvo, ki se preživlja zgolj v kmetijstvu.

POVRŠINA POLJEDELSKA ZEMLJE PRI NAS IN DRUGJE

Ugotovljeno je, da se v Jugoslaviji preživlja 80% prebivalstva v poljedelstvu, kar znaša okrog 12 milijonov prebivalcev. Poljedelske zemlje je 14.150.000 ha in torej odpade na prebivalca 1.18 ha zemlje. Ta številka sama na sebi bi nam ne povedala ničesar, če bi ne navedli, da v Nem-

čiji odpade na prebivalca 2.8 ha, v Franciji 2.12, na Češkoslovaškem 1.38, v Italiji, ki najbolj toži o preobljudenosti (mislijo jo samo ozemlje v Evropi, brez kolonij) 1.12, na Madžarskem 1.83, na Poljskem 1.31 in v Bolgariji samo 0.93. V Sloveniji sami je to razmerje še slabše kakor v državi, ker odpade na prebivalca, ki se preživlja v poljedelstvu, le 1.14 ha zemlje. Pri nas bi torej lahko govorili bolj upravičeno o preobljudenosti kakor v nekaterih industrijskih državah. Posebno značilno je tudi, da odpade v Bolgariji, ki je izrazito kmetijska država, najmanj poljedelske zemlje na prebivalca.

Zanimive so tudi številke, ki kažejo razmerje med posameznimi državami, koliko prebivalcev odpade na 100 ha obdelane zemlje (njive, vrtovi in travniki brez pašnikov): v Bolgariji 116, v Jugoslaviji 114, v Rumuniji 97, na Madžarskem 72, v Nemčiji 52 in v Franciji 48 prebivalcev na 100 ha zemlje. Sprevidimo, da je glede na število prebivalcev najmanj obdelane zemlje prav v agrarnih državah ter da je Jugoslavija prva za Bolgarijo, kjer je največje pomanjkanje poljedelske zemlje. Razmerje za industrijske države je torej mnogo ugodnejše.

V SLOVENIJI VEČINA MALIH KMETIJSKIH POSESTEV

Po statistiki iz l. 1931 je v Sloveniji okrog 145.000 kmetijskih posestev. Dobra tretjina posestev in sicer 52.800, odpade na mala posestva, ki imajo izpod 2 ha zemlje. 20.000 posestev ima komaj po manj kakor 0.5 ha zemlje. Posestev, ki imajo od 50 do 100 ha zemlje, je samo 1323, po nad 100 ha zemlje je pa 585 posestev. Skoraj tretjino je posestev, ki imajo po 2 do 5 ha zemlje. Posedstva do 5 ha zemlje je treba prštevat med mala. Malih kmetijskih posestev, ki prav za prav niso niti kmetijska, temveč kočarska, je pri nas 81.800 izmed 145.000. V teh številkah je izražena naša preobljudenost ter huda našega prebivalstva. Upoštevati je tudi treba, da približno tretjina posestev, ki imajo po 5 do 10 ha zemlje, ne smemo prštevat med trdne, aktivne kmetije.

Pri vsem tem se nam niti ni treba dotakniti preteklih gospodarskih in socialnih vprašanj podeželja; dovolj je znano, da je življenjski standard našega kmetijskega prebivalstva med najnižjimi v Evropi.

vega slovenskega kolesarskega kluba, ki bo v tem, da se 29. maja organizira celodnevna kolesarska prireditev s velikim cestno dirko in dirkališnimi dirkami. Cestna dirka naj bi se začela ob pol 9. v Ljubljani ter šla skozi št. Vaj, Medvedca, Škofjo Loko, po Poljanski dolini skozi Gorenjo vas, Žiri, Rovte, Logatec, Vrhniko nazaj v Ljubljano kjer bo pred Narodnim domom na Bleiweisovi cesti cilj okrog 13 ure. — Popoldan ob pol 3. pa bi se na »Hermesovem« dirkališču pojavile različne točke kolesarskih dirk, ki bi bile odprte za vožnjo na starih visokih kolesih, kakršna so bila v rabi pred 50 leti in s kakršnimi se je med Slovenci (pa tudi Hrvati) posebno odlikoval g. Viktor Bohinc, prvi mojster tedanjih časov. Po kolesarskih dirkah na dirkališču bo sveder slavnostna razdelitev nagrad zmagovalcem tako cestne kakor dirkališnih dirk v restavraciji »Zvezdec«.

Ker bo ta prireditev zvešana z mnogim trudom in stroški, se prireditelj nada, da mu bo naše športno občinstvo priskočilo na pomoč in pomagalo ta redek jubilej čim častnejše proslaviti. — Kolesarska podzveza »Ljubljana«.

Iz Maribora

— Občinska seja. V četrtek 24. t. m. bo v mestni posvetovalnici seja mariborskega mestnega sveta. Na dnevnem redu so zelo važne komunalne zadeve.

— Naši delavci potujejo v Nemčijo. V sredo jutraj so prispeli v Maribor sezonski delavci iz Prekmurja, ki so na potu v Nemčijo. Tokrat je odšlo iz domovine 1200 delavcev, ki si bodo preko poleta druge poiskali dela. Delavska skupina je do večera ostala v Mariboru, nakar je nadaljevala pot v Nemčijo.

— »Veronika Dreničnik« na Jožefovo. Ta župančičeva tudi pri nas uspeša tragedija se — ustrežajoč željam okolice — ponovi na Jožefovo popoldne pri zmajanih cenah. Pri skupni nabavi najmanj 10 enakih vstopnic in najkasneje do sobote opoldne se nudi okolici ena se posebna ugodnost.

— Hoteliška šola v Mariboru. Maribor je tako važna turistično-prometna mesto, da je hotelirska strokovna šola, neobhodno potrebna. Ob otvoritvi velike kuharske razstave je mestni župan v svojem govoru obljubil, da bo občina vse storila, da dobi Maribor to šolo. O tem vprašanju bo razpravljala na prihodnji občinski seji tudi mestni svet. Upati je, da bo ta zadeva ugodno rešena.

— V živo apno je padel. V Zg. Portiču je padel 12letni posestnikov sin Matevž Karničnik v živo apno in zadobil zelo nevarne opelkine po vsem telesu. Mladega ranjenca so prepeljali v bolnico.

Iz Celja

— c. članski sestanek JNS bo v torek 22. t. m. ob 20. v Celjskem domu. Na sestanku bo poročal narodni poslanec g. Ivan Prekober. Članstvo iz Celja in okolice je vabljeno, da se udeleži sestanka v čim večjem številu.

— c. Dve filmski predavanji o češkoslovaški bo priredila Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Celju v ponedeljek 21. tm. v dvorani kina »Uniona« v Celju, in sicer ob 10.30 dopoldne za gimnazijo, ob 14. pa za vojsko ter za gg. aktivne in rezervne oficirje in njih rodbino. Predvajani bodo novi, krasni filmi. Vstopnina za popoldnansko prireditev znaša 1 din, za popoldnansko pa 2 din. Priporočamo, da si vsako rezervira vstopnice pri blagajni kina.

— c. Školsko filmsko predavanje. Školsko društvo Celje-matica bo priredilo 21. t. m. ob 20.30 v dvorani kina »Uniona« filmsko predavanje o vseslovenskem zletu v Pragi in o moči češkoslovaške vojske. Vstopnina znaša 2 din. Vabimo pripadnike Sokola in ostalo občinstvo, da se udeleži filmskega predavanja v čim večjem številu. Rezervirajte si vstopnice pri blagajni kina!

— c. O jugoslovenskem vprašanju med svetovno vojno bo predaval v ponedeljek 21. t. m. ob 20. na ljudskem vseslužbu v Celju univ. docent g. dr. Fran Zwitter iz Ljubljane. Ime predavatelja jamči, da bo predavanje zelo zanimivo.

— c. Pevsko društvo »Ojlika« v Celju je izvolilo na svojem občnem zboru nov odbor, ki se je konstituiral takole: predsednik Anton Lečnik, podpredsednik Martin Drugovčič, tajnik Adolf Lečnik, blagajnik Maks Plečko, arhivar Franc Mavc, gospodar Martin Pilič, odborniki Rudolf Lečnik, Alojz Gorjup, Franc Slander in Jurij Sanc. Revizorja sta Rudolf Videčnik in Anton Orel. Za pevovodjo je bil ponovno izvoljen priznani strokovnjak g. Ciril Pregelj, pod čigar vodstvom bo priredila »Ojlika« v nedeljo 3. aprila ob 16. svoj pomladanski koncert v mali dvorani Celjskega doma.

— c. Odlikovanje članov Strelske družine v Celju. Na občnem zboru Strelske družine v Celju v sredo zvečer je izročil predsednik g. Janko Wagner osmim članom-strelcem kolajne, s katerimi je odlikoval minister za vojno in mornarico sledeče gg.: A. Kebliča, F. Blumerja, O. Joseka, J. Amara, A. Lakerja, O. Rauterja, J. Hernausa in H. Dečmarna.

— c. Nočno lekarniško službo ima od sobote 19. t. m. do vsrgetega petka 25. tm. dr. dvorna lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

— c. Nesreča pri delu. V Bukovem žlaku pri Celju se je v torek ponesrečil 28letni delavec Mihael Zdošek. Pri delu ga je

— c. Prijateljska nogometna tekma med celjskimi Atletiki in SK Muro v Murski Soboti se bo pričela v nedeljo 20. t. m. ob 13.30 na igrišču pri »Skalni kletki« zgrabil stroj za levo nogo in mu hudo poškodoval stopalo. Zdoška so oddali v celjsko bolnico.

— c. Moški zbor »Ojlika« bo izvajal na praznik obrtniškega patrona sv. Jožefa pri maši v opatijski cerkvi ob 8. cerkvene skladbe skladatelj A. Medvedca, C. Prejga in Kotheja.

Radioprogram

Sobota, 19. marca

9: Poročila. — 9.15: Iz Kalmanovih operet (plošče). — 9.45: Verski govor (ravnatelj Jože Jagodite). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz mariborske stolnice. — 11.30: Otroška ura (ga. Vida Juvanov). — 12: Plošče. — 12.30: Prenos mladinskega koncerta drž. realne gimnazije v Mariboru. — 13: Napovedi. — 13.20: Nadaljevanje prenosa mlad. koncerta iz Maribora. — 14: Napovedi. — 17: Radijski orkester in duet harmonik (brata Golob). — 19: Napovedi poročila. — 19.30: Nac. ura: Gerasim Zelič (dr. Vladimir Corovič). — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O znanosti politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: III. večer muzi-komedijantov. — 22: Napovedi poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna (igra radijski orkester). Konec ob 23.

Nedelja, 20. marca

8: Nedeljski pozdrav (Godalni kvartet učit. abiturientov, vmes plošče). — 9: Napovedi. — 9.15: Za boljšo voljo (plošče). — 9.45: Verski govor: Z Belcebubom (g. dr. Franc Kimovec). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz ljublj. stolnice. — 11: Otroška ura: Gasperček. — 11.30: Ura Janka Gregorčiča. Sodelujejo: Radijski orkester in Akademski pevski kvintet; dirigira: Janko Gregorčič. — 13: Napovedi poročila. — 13.20: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 16: Zbor učencev orglarske šole. — 17: Kmet. ura: Pomladno obkroževanje travnikov (g. ing. A. Lah). — 17.20: Tržna poročila. — 17.30: Kmetiči trio, vmes Radijski orkester. — 19: Napovedi poročila. — 19.30: Nac. ura: Poroklo, mladost in življenje Karadžića do izvolitve za vojno velja (dr. D. Stranjakovič). — 19.15: Slovenska ura. — 20.30: Pevski zbor »Sava«. — 21.15: Sedaj pa na ples (plošče). — 22: Napovedi poročila. — 22.15: Operetni zvoki (Radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 21. marca

12: Uvertura (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Španski zvoki (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Zdravstvena ura. — 18.20: Zdravko Fibich: Sarka, fantazija (plošče, ork. nar. divdala v Pragi). — 18.40: Kulturna kronika: Slovenska kultura (dr. Stanko Gogala). — 19: Napovedi poročila. — 19.30: Nac. ura: Zgodovinski razvoj slovenske dekorativne umetnosti (ing. arh. Rado Kregar, Ljubljana). — 19.50: Zanimivosti. — 20: Pevski koncert ge. Marije Sibinovič-Mlejn in gđ. Reziške Koritnikove (pri klavirju dr. A. Svara). — 20.50: Plošče. — 21.10: Večer slovenske klavirske glasbe starejšega sloga (g. prof. M. Lipovšek). — 22: Napovedi poročila. — 22.15: Pranos plesne glasbe iz kavarne »Emona«. Konec ob 23. uri.

Torek, 22. marca

11: Šolska ura: Knjige — moje prijateljice (g. Oskar Hudales). — 12: Pisano polje (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Vesel opoldanski koncert (Radijski orkester). — 14: Napovedi. — 18: Koncert lahke glasbe (Radijski orkester). — 18.40: Kapitalizem in judovska miselnost (g. Fr. Terseglav). — 19: Napovedi poročila. — 19.30: Nac. ura: Piter Vitežovič (dr. Viktor Novak, univ. prof.). — 19.50: Zabavni zvočni tehnik. — 20: Rimski Korsakov: Czar saltan (ork. milanske Scale); Rachmaninov: Preljudij (ork. koncert dr. Lamoureux, plošče). — 20.15: France Bevk: Krivda — drama (člani rad. igr. družine). — 22: Napovedi poročila. — 22.15: Zvoki iz oddih (Radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Sreda, 23. marca

12: Baletna godba (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Iz Loharjevih operet (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura: Opazuj in pokušaj (g. prof. Miroslav Adlešič). — 18.20: Iz daljnih dežel (plošče). — 18.40: Kaj je s poboljševalnico in prisilno delavnico (g. Vojko Jagodite). — 19: Napovedi poročila. — 19.30: Nac. ura: Juraj Carović začetnik hrvatske pomorske beletristike (Arzen Vencelides, knjiz. Zgb.). — 19.50: Šah. — 20: Rezervirano za prenos. — 22: Napovedi poročila. — 22.15: Citre solo, z. Emil Mazzolits. Konec ob 23. uri.

Četrtek, 24. marca

12: Koncertni plesi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Linckejeve melodije (plošče). — 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi poročila. — 19.30: Nac. ura: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda. — 19.50: 10 minut zabav. — 20: Vesela urica (igra Radijski orkester). — 21: Prenos iz Rima: Rossini »Seviljski brivci« v odmoru: Napovedi poročila.

VEDEN URADNIK

Stranka: Ali bi lahko povedali, koliko je ura?

V akte zatopljeni uradnik: Pojdite eno nadstropje nižje, vložite s kolkom za 10 din kolikavno in lastnorčno podpisano prošnjo in čez 14 dni dobite odgovor.

V ORKESTRU

Kapelnik: Čuj, prijatelj, saj ti si vendar za štiri takte naprej.

Godbenik: Vem, toda drugič si ne morem prilepiti. Mudi so mi namreč za vlak.

Proslava 50 letnice slovenskega kolesarskega sporta

Ljubljana, 18. marca
Na sestankih ljubljanske kolesarske podzveze s števničimi ustanoviteli prvega slovenskega kolesarskega kluba v Ljubljani in bivšimi dirkači ter starimi prijatelji kolesarstva se je marsikaj zanimivega slišalo. Mlajši generaciji, ki danes nadaljuje s tem prvim slovenskim športom, se zde ta pripovedovanja pionirjev naše biciklistike skoraj neverjetna, češ kako neki more v našem kolesarskem sportu biti taka veličinska razlika med onimi zlatimi časi, ko je ta sport prešljal široko množico ljudstva, in današnjimi, ki se čuti skoraj zapostavljen; nad tistimi časi, ko so se ljubitelji kolesarstva takorekoč kosali, kdo bo temu ali onemu dirkaču podaril večjo in dragocenejšo nagrado za zmago, in današnjimi, ko mora prireditelj ene ali druge tekme pritiskati na številne kljuko, pri čemer marsikje naloži na gluha ušesa. Dirkači so bili takrat pravi ljubitelji publike, a danes neredko slišiš še kako zafrikajo. Medtem ko naši kolesarji sportniki danes kažejo svoje tek-

mavalne zmoglosti na edinem za silo skrupacnem zemljiškem dirkališču »Hermesa« in riskirajo tako svoje zdravje in življenje, so v zlatih kolesarskih časih vozili pred tisočglavo publiko na prvovrstno urejenem dirkališču s krasno tribuno in številnimi kabinami za posamezne dirkače v Tivoliju, kjer je zdaj sokolsko telovadišče. Tam je bilo vsakodnevno zbirališče teh športnikov, kjer so se urili, da v pogostih nastopih pokažejo odusevjenemu in številnemu občinstvu svoje zmoglosti. In kam je vse to šlo? Se nevoljno vprašuje današnji kolesarski sportnik. Ta ne ve točnega odgovora, oni tudi ne; ta ti reče tako, oni drugače — a da je vsemu temu ugotavljanju danes najbolje izogniti se in napraviti križ čez vse, kar je bilo ter delati, da se današnji kolesarski sport popolnoma ne zanemari, to je naloga obstoječih ljubljanske kolesarske podzveze.

Zato se je na omenjenih sestankih med starimi in mladimi dogovorilo čim dostojnejše proslaviti vsaj začetek slovenskega kolesarstva, t. j. 50 letnico ustanovitve pr-

G. Granville-Geiringerova:

Klepetulja

Večera ni hotelo biti konec. Stanley se je dolgočasil, družba je bila izbrana, toda neuzitna. Nekdo ga je prosil za vžgalico in prislinil se je k njemu. Sedel je v naslanjač na njegovi levisi in že je zuborel potok njegove zgovornosti. Bila je ženska. Kar je Stanley prestrigel tok njenih besed:

— Ali poznate Miss Lorrinsovo?

— Alico?

— Hm, da...

— Iz Lenoxvill?

— Iz Lenoxvill? Recimo. Saj je vseeno, odkod je. Kramlji hoče o nekem, ki ga ne pozna. Morda bo dobilo klepetanje potem svojo mikavnost. Tako ga dolgočasi. Saj ve že vnaprej, kdo, kdaj, kje, kaj in kako poreče o odsotni ženi ali možu. In vse je navadno poznal, te opraviljke in te opravljane. Poznal jih je, čeprav mu je bilo vse to lanski sneg.

— Seveda jo poznam, — je gostolela gospa Blackerjeva. — Imela je svoj debut v družbi, če se ne motim, pred šestimi leti. Tudi bila je, da je bi-

lo to tako oficiočno, tako, da kaj lahko kontroliramo njeno starost. Dela se, kakor da ji je še vedno osemnajst let. Ali se vam ne zdi?

— Hm, hm... Preslišala je njegovo nespoštljivo mrmranje. Bila je v ognju. — A kaj sodite o tem, kako se vede, Mr. Stanley? To je nezasišano. Družbi je obrnila hrbet, prezira premoženje svojega očeta — on je splošno znan magnat, industrijski, kakor veste — in lotila se je »raziskavanja«. Raziskavanja, prosim vas. V nekakšnem laboratoriju. Lahko si mislite, kakšna bo prav kmalu. In tako lepo dekle. Lepa je, to ji je treba priznati. Mar ne?

— Ne vem, če je tako lepa...

— To bo pa res. Nekam čudna je, da lahko rečemo, da niti ni lepa. Toda za izvesten okus je. Tako pravijo v prvi vrsti moški. Meni se zdi preveč...

Liki vodopad so teklo besede na Stanleya. Poslušal je, ker je bil vesel, da opravlja klepetulja žensko, ki je ni poznal, ki se mu o nji niti sanjal ni in katere ime si je bil prav kar izmislil. A ona je resnično živela in slišal

je o nji toliko in tako pester reči, preden je stopila njena podoba, naslikana z ostrim jezikom v najpestrejših barvah. Alice Lorrinsonova, Lennoxville.

Ko se je pozneje slučajno peljal skozi mestce Lennoxville, je vprašal po magnatu ondote industrije Lorrinsu. Toda v Lennoxville ni bilo industrije, ni bilo magnatov. No, najbrž je zamenjal ime mesta. Toda Alice Lorrinsonova ga je zanimala.

Našel jo je, seveda, ko se tega niti nadejal ni. Iskal jo je dolgo. Toda poiščite med sto dvajsetimi milijoni prebivalcev dekleta, o katerem ničesar ne veste. Ne veste, ali je lepa, če je zaposlena, kateri industrijec je njen oče. Našel je več Lorrinsov, toda bodisi niso imeli hčera ali pa jim je bilo ime Babe, Marge ali Maud. In nobena ni poznala gospe Blackerjeve. Čim bolj je povpraševal po nji, tem večje je bilo njegovo zanimanje. Iz zanimanja je postal sport, iz sporta strast, iz strasti pa nekaj ljubezni do neznanke podobnega. Toda ni je našel tam, kjer jo je iskal, temveč v Evropi.

Stala sta oba pred okencem poštnega urada v Mentonu. Stala sta pred njim in izpolnjevala nekakšno listino. Uradnik je prislavljal ime Lorrinsovo, Stanley je prislavljal in jel radovedno ogledovati damo. Bila je visoka, lepo oblečena, stara kakih trideset let. In ko je dobil uradnik na svoje vprašanje po krstnem imenu odgovor »Alice«, se Stanley ni mogel več premagati. Radostno in ognjivo je vzkliknil: Vi ste Alice Lorrinsonova?

Ne smemo se čuditi, da ga je zelo začudeno pogledala. Saj ni mogla vedeti, da je Stanleyu stara znanca, čeprav neznana.

Kaj se je zgodilo potem, ni težko uganiti. Čeprav je bila povsem drugačna, nego jo je opisovala gospa Blackerjeva, drugačna, nego si jo je bil naslikal v duhu Stanley, je bila Francozinja, omožena in ločena z Angležem in nikoli ni bila v Ameriki, čeprav je bila to čisto druga oseba, o kateri je Stanley slišal in katero je iskal, sta se vendar zaljubila drug v drugega in poročila.

Ugotovila sta, da si jo je bila gospa Blackerjeva tudi izmislila.

GLAVNA KOLEKTURA SREČK DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE „VRELEC SREČE“

AL. PLANINŠEK,

LJUBLJANA,
Beethovnova ul. 14

vijudno vabi cenj. igralce, da si pravočasno še za I. razred v 36. kolu nabavijo srečke v moji glavni kolekturi.

Pišite takoj po srečko z dopisnico ali zglasite se osebno v moji kolekturi.

Jamčim za strogo solidno poslovanje, za hitro obvestilo in takojšnje izplačilo dobitkov.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklic, izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

VSE JOŽICE in JOŽETI

v restavracijo

Frankoponski duo
(REININGHAUS)

na koncert priljubljenega jazz »Akordeon«. Specijalna dalmatinska in domača vina. Jagnje na ražnju po Din 30.— kg.

Pomladne novosti!
vseh oblačil, sport, kamgarn, oblike, pumparice, perilo itd. najceneje

PRESKER

Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE

asuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gosposvetska cesta 12

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne dr. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Naznanilo.

Danes na novo otvoritev

gostilne Terdan

Zaloška cesta — Moste

Točimo prvovrstna vina.

Sunara

VINA ČEZ ULICO

Namizno belo	lit. Din	8.—
Srbska ružica	«	8.—
Srbska črnina	«	9.—
Cvček	«	9.—
Rizling	«	9.—
Rulandec	«	12.—
Mošanežar sladki	«	4.—

Zganje:

Tropinovec	«	24.—
Slivovka	«	28.—
Hruševac	«	28.—
Klekovača	«	30.—
Brinjevec	«	32.—

Pri večjem odjemu primeren popust. Se priporoča »Buffet« S. J. Jeraj, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38. 747

ŠOFERSKA ŠOLA

I. Gabersček, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Kolodvorska 43, tel. 28-28. 785

VRTNE OGRAJE

razne oblike, spomladni nitra dobava. Fasade trpežne, specijalno proti vlagi. Vsa stavbna dela poceni in solidno izvrši stavbno podjetje Rudolf Terčelj Ljubljana, pri novi šišenski cerkvi. 792

NOVOST ZA DAME!!!

Izvršujem trajno ondulacijo na najnovejšem in najlažjem aparatu sedanjosti, posebno priporočljivo za občutljive dame! Frizerski salon »R A K A R« Prešernova ul. 7, nasproti slašticarne »Košak«, vezni vhod. 23 R

Vse naše inserente

In tiste, ki nam na oglaševanje v našem listu pošiljajo pismene ponudbe, opozarjamo, da smo na našem postopku v Knaflijevi ulici št. 5 namestili poseben nabiralnik rdeče barve, v katerem ponudniki lahko pošljejo svoje ponudbe, prav tako pa tudi inserenti naloge za oglaševanje. Inserenti nam v primeru, če nam oglaševne naloge pošljejo v nabiralnik, morajo odgovarjajoči znesek priložiti v znamkah, ker sicer oglasov ne bomo uvrščali.

Letošnje

novo bok pivo

Delniške družbe pivovarne „UNION“

JE OD DANES NAPREJ V PROMETU

Je zelo dobro in bo gotovo ugajalo še tako razvajanemu okusu.

Jožeti in Jožice, ne pozabite priti na Vaš god v kavarno „Stritar“

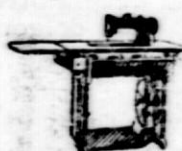
kjer igra nova damska kapela ter je kavarna danes, v soboto in nedeljo vso noč odprta. Zato pridite vsi v kavarno »Stritar«, Vidovdanska cesta 2.

Otroški vozički, najnovejših modelov

Dvokolesa, motorji, tričiklji

Sivinski stroji, pogrezljivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEI

LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

ZALOŽBA »CESTA«

Ljubljana — Knaflijeva ulica 5

Vam priporočam zanimivi knjigi

ZGODBE BREZ GROZE

Pjotr — Rasputin

Broširana knjiga 10.— din. v platno vezana 15.— din. Poština za vsako knjigo 1.— din.

Skrbite malo bolj za svoje zobe, odpravite nevarni zobni kamen!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Jaz Vam varujem kožo!

Rdeča, hrapava in spokana koža dokazuje, da Vaša koža nima dovolj odporne sile, da je torej slaba. Zato je potrebno, da jo krepčate in sicer z NIVEO. Kajti NIVEA vsebuje »Eucerit« in prodira skozi kožne luknjice globoko v kožo, ji dovaja hrano, jo krepča in ji zvišuje odporno silo. Zato uporabljajte redno NIVEO, da bi Vam ostala koža nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu!

Poziv varčevalcem!

Otroški čevlji Din 17.—

Ženski čevlji z usnjatimi podplati Din 68.—

Moški čevlji z usnjatimi podplati Din 78.—

PRI TVRDKI

ANT. KRISPER

Ljubljana

Mestni trg 26.

Stritarjeva ul. 1-3.

GOSPODJE

že sedaj dobite

nove pomladne vzorce srajc in samoveznic

pri **Koss. LJUBLJANA**
MESTNI TRG

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Umrli je previdna s sv. zakramenti v 79. letu starosti naša ljuba mama, stara mama, sestra, teta in svakinja, gospa

Marija Žargi

VDOVA TRGOVCA

Pogreb predrage rajнке bo na praznik sv. Jožefa ob 15. uri iz hiše žalosti, Sv. Petra c. 11, na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo pokojno v molitev in blag spomin.

V LJUBLJANI, dne 17. marca 1938.

ZALUJOČI OSTALI